ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 123 (11721)
1968 оной майн 28, вторник
сэн 2 мүнгэн

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Совет Социалис Республикануудай Союзай долоодохи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие 1968 оной июниин 25-да Москвада зарлаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1968 оной майн 24.

ҺААЛИШАД! ЗУНАЙ ҮЕДЭ ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 1000 ЛИТР ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ МҮРЫСЭЭ!

ДҮРБЭ ҺАРА СОО—1100 КИЛОГРАММ

Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишад мал адуулагшадай, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэг эдэ үдэрнүүдтэ манай колхозой һаалиин бүхы фермэнүүдтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тинхэдээ бүхы колхозоороо үнеэн бүриһөө зунай дүрбэн һарада 1100 килограмм һү һааха уялга абтаба.

Эгээн ехэ һү Дунда-Бухэнэй фермын коллектив һааха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр үбэлэй дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 940 килограмм һү һааһан байбал, зунай дүрбэн һарада 1400 килограмм һааха гэжэ шиидэнхэй. Фермын түрүү һаалишан Владимир Гомбоев үнеэн бүриһөө 2 мянгаад килограмм һү һаанхай.

Һүтэй фермын һаалишад, мал адуулагшад арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, зунай дүрбэн һарада үнеэн бүриһөө 1300 килограмм һү һааха гэжэ хэлсэбэ. Энэ фермын коллектив аймаг дотор эрхимлэжэ ябана.

Харганаагайхидай үүсхэлые колхозой бусад фермын малшад халуунаар дэмжээ. Тохонойн фермын коллектив энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1200 килограмм, центрэй фермынхид — 1200 килограмм, Далайтын фермэ—1000 килограмм һү һаахын түлөө мүрысэжэ оробо.

Һаалишад, малшадай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар колхознай гүрэндэһү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 6-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур адагынь 1000 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулха аргатай болоо. Мүнөө колхозой үнеэн бүриһөө мянга гаран килограмм һүн абтаад байнхай.

Зунай һаранuудта һү ехээр һаажа, колхознай гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7 хүрэтэр сүм дүүргэхэ байна.

Ехэ һүнэй түлөө мүрысэжэ байһан һаалишад, мал адуулагшад али бүхы аргаар урмашуулагдана. Түсэбһөө үлүү һү һаагшад нэмэлтэ түлөөһэндэ хүртэнэ. Түрүү фермэдэ дамжуулгын Улаан туг, шан барюулагдана.

Манай колхозой һаалишад, мал адуулагшад абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ дүүрэн аргатай.

А. ЧИМИТЦЫРЕНОВ.
Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
Сэлэнгэ.

Австриин Президент нютагаа бусаба

МОСКВА. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй уряалаар манай орондо гүрэн түрын хэрэгээр ерэһэн Австриин Республикын Федеральна Президент Франц Ионас Москваһаа майн 25-да нютагаа бусаба.

Коопераци ба НОТ

Россин Федерациин хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй, райпотребсоюзуудай, областьнууд, хизаарнууд, автономито, республикануудай эд хэрэглэгшэдэй холбоонуудай кооперациин правленинүүдэй дэргэдэ ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ (НОТ) соведүүд бии болгогдожо байна гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ Россин эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениһээ мэдээсэбэ.

Эдэ соведүүд кооперативна эмхинүүдтэхи ажалые эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ асуудал шиидхэхэ юм. Ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ асуудалые тодорхойлологдо, бэелүүлгэдэ мэргэжэл түгэс хүдэлмэрилэгшэдые, эрдэм шэнжэлгын эмхинүүдые хандуулхын тула НОТ-ой лабораторинуудые эмхидхэхээр хараалагдана.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин зарим холбоонуудта иимэ лабораторинууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнь ажалай ябасые нарижуулха, ажаллаха арга боломжо һайжаруулха зорилготой.

Россин эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениин зүблөөн дээрэ Краснодарай хизаарай эд хэрэглэгшэдэй холбооной НОТ-ой лабораториин һайн жэшээ тэмдэглэгдээ. Хизаарай кооперативна хэдэн предприятинуудта ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ 130 хэмжээ ябуулга хараалагдаа. Тэдэниие бэелүүлхэдэ, жэл соо 96 мянга гаран түхэриг алмагдаха байна.

Башкирай хүдөөгэй 15 пекарнида, эдеэ хоолой хоёр магазинда ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Эдэнээ бэелүүлхэдэнь, жэлэй турша соо 50 мянган түхэриг алмаха юм. Тэрэшэлэн Шэтын, Горьковско, Воронежско, Пермскэ областьнуудай кооперативуудта НОТ үргэнөөр бэелүүлэгдэнэ.

Ажалай түрүү онол арга бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые хараадаа абажа, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин шэнэ предприятинуудай проект зохёохо гэжэ шиидхэгдээ. Энээнтэй дашарамдуулан, ажалаа эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхэ таһаг «Роспроект» институдта бии болгогдохонь.

(ТАСС).

Республикынгаа һаалишад, малшадай урда уялга абажа, нүхэдөө мүрысөөндэ уриха гээшэ харюусалга ехэтэй хэрэг гэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (Улаан-Үдын аймаг) Харганаагай фермын бэрхэшүүл һайса мэдэнэ. Тиимэһээ тэдэнэр һү һааляа үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлжэ, зунай бэлшээрнин хаһые хурдан алхамаар угтаха гэжэ оролдоно. Фермын түрүү һаалишад (зүүн гарһаа) Дари Ленхобоева, Надежда Базарова үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаана.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

ЗҮБ ХАРГЫДАА

I.

АРБА ЮҺЭН наһан... Арба юһэн наһан арюун замай эхин. Арба юһэн наһан хүлгөөтэй, шуурятай, жаргалтай. Энэнь саашанхи ажабайдалай эхин шата, үргэн замайнь түрүүшын «үүдэн». Энэ үе хүнэй ойн ухаанда үни удаан байжа, айдар наһые һануулжа ябадаг лэ. Арбан юһэ хүрэтэрөө үхибүүн наһанайнгаа уймар, хонгор зан абаритай хахасажа ядан, саашанхи ажабайдалайнгаа ямархан харгыгаар ябахыень өөрөө тухайлжа байбашье, диилэнхидээ наһанайл залууһаа болохо мэргэжэлээ буруугаар шэлэхэ, алдуу гаргахашье ушар тохёолдожо болодог аабза...

Энэ хүн арбан юһэ наһатай. Тэрэ ажабайдалайнгаа зүб харгые шэлэн олоод, тэрэнэйнгээ зүбые мүнөө гэршэлжэ ябана.

Дэжэдтэ һаалишан болохо болоош гэхэдэнь:

— Болохоб,—гэжэ сэхэ хэлээ бэлэй. Иимэ харюусалга ехэтэй хүдэлмэридэ oрохо байхаяа сэхэ хэлэжэрхихэ гээшэ эйзэнэй урда, һаалишанай ажал хүдэлмэритэй тон танил, һаалишан болохоёо эртэнһээ бэеэ зэһэжэ ябаһан хүнэй тэмдэг байгаа.

Дэжэд багадаа һаалишанаар хүдэлдэг эжыдээ туһалалсадаг байгаа. Тэрэ эжыгээ һэлгэхэ һаалишаншье болохо хуби заяатай байгаа аалам.

— Зай, басагамни, Дэжэдхэмни, эжынгээ энэ һуулгануудые аба, бари даа. Үнеэдээ һайн танихаш, зан абаринень мэдэхэш... Хэдэн жэл барижа ябаһан һуулгануудаа, һаажа ябаһан үнеэдээ шамдаа, басагандаа тушаажа үгэбэ гээшэб. Шамайе эды болотор ехэ болгоһондоо би баяртай байнаб... Энэ яаһа гээшэбиб? Баярлаһан хирээ бархирдаг юм гэдэг,—гээд нюдэн дээгүүрнь мэлмэрбэ.

Эхэ басаган хоёрой иигэжэ байһые хаража байһан һаалишадай досоо баһашье хүлгөөтэй. Дэжэд басаганиинь залуу, тон залуу, эжынь жара наһаяа хүрэжэ ябаһан, бэеэр тиимэ һүрхэй бэшэ. Дэжэдэй баабай наһа бараһан.

II.

ДЭЖЭД үглөө үглөөгүүрнь бусад һаалишадһаа бүри эртэ, үнэгэнэй харанхыгаар һэришэбэ. Һаамхай үнеэдээ шобтороод гэртээ ороходонь, эжынь унтажа хэбтэбэ. Басаганайнгаа сайгаа шанаха гэжэ байхада эжынь һэреэд:

— Энэ ятараа унташаба гээшэбиб? Һанаагаа амаршаба гээшэ гүб даа. Хүн иигэжэ бэеэ һулатабижархидаг юм байнал даа. Басагаан, энээнһээ хойшо дан эртэ бү бодо. Газаа үшөө харанхы зандаа гү?..—гэбэ.

— Тиимэ,—гэбэ Дэжэд.—Би үнеэдээ шобтороолби, эжы.

— Бэрхэш даа, басагамни. Энээнһээ хойшо дан эртэ бү бодоорой, һурашахаш. Өөрөөшье амаргагүйш, үнеэдшнишье һү орожо үрдихэгүй. Хүнүүдэй дундуур ябаха юм.

— Эжы мүнөө һүни үргэһэмни хүрэжэ үгөөгүйл. Һургуули, үнеэд тухайгаа бодоод, орой унтажа шадаагүйб. Унтаха гэхэдээл һэреэд байха хүм...

«Ганса басагаяа эрдэм номдо һургажа шадаагүй миниил буруу юм гү даа»,—гэжэ һанахадаа эжынь басагаяа хайрлаба.—Миниил басаган хүн зонойнгоо дунда ябахадаа газардахагүй даа, саг һайхан, үетэн нүхэдынь туһалалсаха»—гэжэ шэбшэхэдээ, сэдьхэлынь тэгшэрбэ.

III.

ДЭЖЭД нёдондо үнеэн бүриһөө 2043 литр һү һаагаа, наймадахи классаа заочноор дүүргээ. Эпэмнай нэгэ жэлэй хугасаа соо бага бэшэ амжалта гээшэ аабза. Дэжэд Рыгзенова КПСС-эй гэшүүндэ кандидат болон абтаба. Тэрэнэй зоригтойе нютагайнь хүнүүд булта мэдэхэ болонхой.

Дэжэд — Һубаряагай гүүртын ахалагша һаалишан. Һаалиин энэ гүүртэдэ 200 үнеэд бии. Табяад тугал харууһалагдана, тэжээл буйлуулдаг цех хүдэлнэ. Хоёр зуун үнеэдэй һү һаалиинь жэлэй дүрбэн сагта шадаал һаа ехэ болгохо, үнеэн бүриһөө тугал абаха гэхэ мэтэ асуудалнуудаар колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд нэн түрүүн Дэжэдһээ һурадаг.

— Манай Дэжэд сэхэ зантай. Дутуу дундануудаа нюунгүйгөөр сэхэ хэлэдэг. Һайн һаань һайн руунь, муу бол, муу руунь хэлэдэг, ехэл һайн зантай басаган даа,—гэжэ тугалшан Халсаадар баабай хөөрэнэ.

— Иигээд ногоон дээрэ гараба гээшэбди. Үнеэднай олоор тугаллажа эхилээ. Уялгаяа дүүргэхэл гэжэ хэлсэдэгбди. Мүнөө нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые колхоз соогоо түрүүлжэ дүүргээбди. Нёдондо үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха байгаад, 1700 литртэ хүргөө һэмди. Манай гүүртэдэ һаалишад олон юм. Тэдэмнай колхоз соогоо түрүү һаалишад гэжэ тоологдодог. Цыденжапова, Цыбикжапова, Ламаханова, Аюржанаева, Гомбожапова гэгшэд һайнаар хүдэлдэг, ходол ехэ һү һааһан байдаг... Үшөөшье һайнаар хүдэлжэ шадахал байгаабди. Ажалнай үшөөл хүндэ байна, бар хүсөөр хэхэ юумэн ехэ. Бурдуугаа гараараа зөөхэш. Кормоцехһээ үнеэдэй байдаг байра хүрэтэр түмэр хоолой гү, али сорго табижа үтыт гэжэ колхозой правленидэ хэды хэлэдэг гээшэбибди. Теэд үтыл аад үгы... Һаалишадай ажалдаа үмдэхэ сабхи гутал, халаад, юрэдөө, тусхай хубсаһан гэжэ хомор. Бии нэрэтэйнь хуушаржа һалаа... Тугалаймнай байра уйтан. Тугалнуудмай хуушан гэрнүүдтэ хэдэ хэдээрээ баригдана. Тугалай байра хэрэгтэй гэжэ баһал олон дахин хэлэһэн байхабди. Тиигэбэшье ехэ һү һааха зорилго бии,—гэжэ Дэжэд хөөрэбэ.

IV.

МААРАГТЫН нахигар шэлэнүүдэй хоорондуур уринаар мандан гараһан наранай туяан Һубаряагай гүүртын һаалишадай хоёр лабхар гэрэй оройе улаан үнгөөр сардаба. Ахалагша һаалишан Дэжэд бэеэр үндэр, хүрин улаан шарайтай басаган гэрһээ эгээ түрүүлэн гаража, һуулгануудаа ялагашуулан, үнеэд тээшээ сэхэ, өөрынгөө харгыгаар энэ үдэрэйнгөө алхам эхилбэ....

С. БАНЗАРАКЦАЕВ.
Ярууна,
«Победа» колхоз.

…ИКЫН УҺАН ЗАМУУДТА

…РҮҮШЫН …ЭЭ БУСАБА

«Севастополь» …жэ … хойноо плотовод-һа… …тагалан, уһаар модо … Теплоходуудай коман… …эй хоёр жэлэй турша… …леспромхозһоо Ильин… …заводто модо шэрэжэ

…л зунай тамаралга… …һайнаар бэлдэһэн юм. … саг соогоо һайн ша… …заһабарилагдаа. Та… …заһабариие болзорһоонь … …ээ мүрысөөндэ орол… …лгын үедэ ехэ ашаа … тэдэнэр абанхай.

…дай командануу саг … аян замдаа мордоо. …дэн арбаад кубометр …эй газартаа хүргэгдөө. … ашаа шэрэхэ 10 хо… …е болзорһоонь урид …рүүшын рейсһээ һая… ерэбэ.

…да навигациин үедэ … даабарла октябриин …үүргэхэ гэһэн уялга …лдоо мүрысэжэ эхи…

…: капитан И. Н. Па… …тэй команда түрүү… … бусажа ерээд байна. …аа И. Н. Пахалков, …рист Юрий Долгих, … И. Борзин, судныи ра… … Сесин.

…ДАНОВАЙ фото.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА ЭХИЛЭЭ

Энэ жэлдэ республикымнай уһан замаар хоёр миллион 400 мянган кубометр модон урадхуулагдаха юм. Модо урадхуулгын конторо, участок, рейднүүдэй хүдэлмэришэд харюусалгатай энэ хаһа сагта эртээнһээ бэлдэһэн байгаа.

Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд модо урадхуулгые эмхитэй һайнаар эхилээ. Тэдэнэр май һарын түрүүшын үдэрнүүдһээ модо уһанда табижа, һайнаар урадхуулжа байна. Үдын модо урадхуулгын конторын коллектив бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Үдэ гол үерлэжэ, үйлэдбэриин байра түхеэрэлгэнүүд уһанда абтааһэн. Модо гээлтэ хоролтогүйгөөр урадхуулха зорилготой түхеэрэлгэнүүд дахин заһабарилагдаа.

Иимэ эрхэ байдалда ажаллаха гээшэ бэлэн бэшэ. Теэд конторын хүдэлмэришэд үерэй ушаруулһан хохидол усадхахатайгаа хамта участок, рейднүүдэй ажал зүбөөр эмхидхэжэ, урадхуулгын хүдэлмэри түргэндэнь оруулба.

Уһан замаар урадхуулагдаһан түрүүшын хэдэн мянган кубометр модон Сэлэнгын модоной бааза, Онохойн модоной комбинат хүрэжэ ерээ. Мүн Баргажанай адагай, Түрхын портдо модон ерэжэ эхилээ.

Байгал далайгаар модо урадхуулдаг хүдэлмэришэд харюусалгатай энэ ажалдаа бэлдэжэ байна. 35 мянган кубометр модон сигара болгон уягдаа. Майн һүүл багта теплоходууд сигара шагтагалан, Выдрино тосхон хүргэхэ юм. Эндэ асарагдаһан модон хэрэглэгшэдтээ түмэр замаар эльгээгдэхэ байна.

В. СТУПИН,
«Забайкаллес» комбинадай инженер.

…ЯАШАД, МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ТҮГЭС ХАНГАХЫН ТУЛА

… колхоз, совхозуудай …н механизаторнууд …эй туршада ажалаа … заабариин үндэһөөр …ганuудые поли дээ… болоһоной ашаар … тоггууритай ургаса … Үнгэрэгшэ ойн бая… …ай ажалшад утари… …эн байбашье, түсэбтэ …тнерэй орондо гүрэн… 249 центнер эрхим … худалдаһан юм. Гад… …кло, хартаабха, ого… … мяха, үндэгэ, нооһо … түсэбүүд болзорһоо …үргэгдээ.

…ун хаһа хүрэжэ ерэ… …р һайнтайгаар эл… …ряагаа богони бол… …ын заабари соо та… … жэлэй үрэ дүн та… …лыдаха бшуу. Тии… …ашье ажахынуудта … картанууд, агрега… …ууд, тракторна бри… …он машина, зэмсэ… …э талаарнь механи… … таряашадые соёлой, …аарнь хангаха ту… …хай.

… Ленинэй нэрэмжэтэ …гшэнь (С. Устинов) …рагшатай ябана. Ар… …на дүрбэн бригада … тоосоондо оронхой, …рүулха оньһожоруу… … отрядуул байгуу… …рүүшын үдэрһөө тарилгань эмхи гуримтайгаар, һайн шанартайгаар хэгдэнэ. Полевой стануудта механизаторнуудай амарха һайн байдал хангагдаа. Техникэнь хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Суулгын совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» болон бусад колхозуудай партийна эмхинүүд хабарай хүдэлмэриин урда тээ механизаторнуудай зүблөө зарлажа, бригада бүхэндэ партийно-комсомолой бүлэгүүдые байгуулаа. Эдэнь агрегат, бригада бүхэнэй хоорондо үрэ ехэтэй мүрысөө эмхидхэжэ, дүнгүүдыень табан хоног, декада бүхэндэ гаргажа, ажалай үльгэр жэшээ харуулагшадые зоригжуулха, үдэрэй баатарнууд тухай ханын газетын тусхай номернуудые гаргаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо уялгатай.

Аймагаймнай таряашад жэлэй шанга шалгалта барижа байна. «Эршэ ба шанар» гэһэн үгэнүүд хабарай тарилга хэжэ байгшадай уряа болонхой. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ аймагай механизаторнууд болон таряашад 63476 гектар ороонһото ургамалнуудые (тэрэ тоодо 48365 гектар талмай дээрэ шэниисэ) тарижа, бүхыдөө 797461 центнер ороонһо таряа ургуулха тэһэн зорилготой. Эртын ороонһото ургамалнуудые хүдэлмэриин 15 үдэр соо тарижа дүүргэхын тула мүнөө унаһан малгайгаа абаха сүлөө забдагүй гэхээр ажаллажа байнал. Хабарай тарилга богони болзорто, агротехникын заабари соо дүүргэһэнһээ, тэрээндээ һайн харууһа эмхидхэһэнһээ, удаань гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаһанһаа гүрэндэ таряа худалдаха даабариин түргөөр дүүрэлгэ ба бусад үрэ дүн дулдыдаха бшуу. Мүнөө жэлдэ аймагнай гүрэндөө 230 мянган центнер таряа худалдаха социалис уялга абанхай. Энэ халаа түсэбһөө гадуур 39 мянган центнер болоно. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула таряашад, механизаторнууд тарилгынгаа эршые үдэр бүри шангадхана. Зарим ажахынууд, жэшээнь, «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозууд, Суулгын, «Авангард» совхозууд эртын тарилга дүүргээд, мүнөө оройн ургамалнуудые тарижа байна. Мүн малшаднайшье хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула эршээ үдэрһөө үдэртэ шангадхана. Гүрэндэ мяха худалдаха зургаа һарынгаа түсэб «Коммунизм» колхоз, Суулгын, «Авангард» совхозууд болзорһоо урид дүүргээ. Мүнөө тэдэ жэлэй хоёрдохи хахадай түсэбөөр ажаллана. Үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үглөө мүнөөгүй дүүргэхээ байна. Һү һааляа дээшэлүүлхын тула олонхи ажахынууд фермэнүүдэйнгээ хажууда ногоон тэжээл абахын тула хэдэн зуугаад гектар талмай дээрэ хара таряа таринхай. Мүнөө тэдэнэйнь ургасын үндэр арбаад сантиметр болоо.

Үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байһан хүнүүдэй соёлой, ажаһуудалай эрилтые гүйсэд хангаһанһаа ажал хэрэгэй улам һайнаар ябахань бултанда мэдээжэ. Ушар тиимэһээ ажалшадай депутадууд, аймагай гүйсэдком апрелиин эхин багта хабар-зунай үедэ малшад болон таряашадай соёлой ажаһуудалай эрилтэ дүүрэн хангаха тусхай хэмжээ ябуулга хараалжа, тэрэнээ гүйсэдкомой суглаан дээрэ баталан абаһан байна. Тэдэ хэмжээ ябуулгануудаар юун хэгдэхэб, хэн бэелүүлхэб гэһэн тусхай пунктнууд бии. Жэшээ болгон нэгэ иимэ асуудал абаад үзэе. Эртэ хабарһаа намар орой болотор аймагай малшад, таряашад колхоз, совхозойнгоо түб һууриһаа хэдэн арбаад километр холо ажаһуудаг, ажалладаг гээшэ. Эдеэ хоолой зүйл болон эд бараанай түлөө үдэр бүри тосхонойнгоо магазинуудта ошожо байха сүлөө забда тэдэнэртэ хааһаа байхаб. Тиимэһээ тэдэндэ нүүдэл автолавка саг соонь эльгээжэ байха гээшэ тон шухала асуудал болоно. Мүнөө фермэ, гүүртэ, отара болон полевой стануудта ажаллажа байгшадай эрилтые хүсэд хангахаар нүүдэл 6 автолавка табигдаа. Тэдэнэй хүдэлмэриие аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооной харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хүтэлбэрилхэ, хинан шалгажа байхаар уялгалагданхай. Жэшээнь, Түгнын совхозрабкоопой автолавкын ажалые И. Мантаев, Суулгын—Ч. Бадмаев хүтэлбэрилнэ. Хоёрдохи, гурбадахи квартал соо худалдаа наймаанай газарнуудта хүдэлмэриин 600 костюм, 2 мянган гадар самса, 3 мянган бээлэй болон бусад хубсаһа хунар наймаалагдаха.

Хабарай тарилга хэжэ байгшадые хилээмээр таһалгаряагүй хангахын тула Мухар-Шэбэр, Түгнэ, Суулга тосхонуудтахи пекарнинууд үдэр, һүнигүй ажалладаг болгогдоо. Һуурии тосхонуудтахи магазинуудай нээгдэхэ, хаагдаха сагууд механизаторнуудта зохид байхаар тааруулагдаа. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд һарадаа хоёр удаа фермэ, отара, гүүртэ, полевой стануудта ошожо, малшад, таряашадай эрилтэ хэр һайнаар дүүргэгдэнэб гэжэ шалгаха, бии байгаа дутагдалнуудые байра дээрэнь түргэн усадхадаг байхаар уялгалагдаа.

Таряан, мал ажалһаа абтадаг продуктнууд тиимэшье бэлэхэнээр хүнэй гарта орожо үгэдэггүйнь мэдээжэ. Үглөөнһөө үдэшын боро хараан болотор, заяма халуун наранай шатама элшэ доро, аадар бороо, мүндэртэ сохюулан, хүдөөгэй ажалшад хээрэ газаа хүдэлдэг шуу. Эдэ һаранuудта полевой стан механизаторнуудай хоёрдохи гэрынь болодог. Үдын хоол барихаяа тэдэнэр стандаа 1,5—2 часай, заримдаа 1 часай туршада ерэдэг. Халаанайнгаа һүүлээр амархаяа, унтахаяа баһал эндээ ерэдэг. Механизатор болон таряашадай урма зоригтойгоор ажаллахын тула тэдэнэртэ һайнаар амарха эрхэ байдал хангагдаха зэргэтэй. Эгээл энэ асуудалда аймсоведэй депутадууд, тэрэнэй гүйсэдком гол анхаралаа хандуулна. Нэн түрүүн полевой станда аятай зохидоор, болбосоноор амарха арга хангахын тула оролдолго гаргаабди. Ажахы бүхэнэй полевой станууд механизаторнуудые хоёр халаанда хангажа шадахаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ үдэр бүри халуун эдеэн байдаг. Соёлой хүдэлмэри ябуулха гуламтанууд—улаан булангууд нээгдээ. Тэндэнь гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн уряа лозунг, плакадууд бии. «Дайшалхы», «Сахилгаан» хуудаһанууд, ханын газетэ гаража байдаг. Лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Бригада, агрегат, механизатор бүхэнэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн таба хоноод лэ согсологдожо, түрүүшүүл материальна, моральна урмашуулагдадаг.

Хабарай тарилгын халуун хаһын хажуу тээ соёлой хүдэлмэрилэгшэд байнагүй. Аймгүйсэдкомой соёлой таһагай дэргэдэ нүүдэл автоклуб бии. Аймагай соёлой байшанда агитбригада эмхидхэгдэнхэй, тэндэ зургаан хүн хүдэлдэг. Нүүдэл автоклубые У. Болонева хүтэлбэрилнэ. В. Петров—уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ, Б. Тубанов—баянист байхаһаа гадна, эрхим уран зурааша юм. Г. Яньков машина жолоодохоһоо гадна, гоё һайханаар зурадаг, концертдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Агитбригадынхид гансал наада харуулалгаар өөһэдынгөө үүргэ хизаарлагагүй. Ябаһан лэ газартаа «Дайшалхы», «Сахилгаан» хуудаһануудые, «Гэрэл» газетэ гаргадаг. Түрүүшүүлэй хөөрөөе магнитофоноор бэшэжэ абаад, ондоо станда табижа, бусадта дуулгадаг. Тиигэжэ ажалша бэрхэшүүлэй онол шадабариие олоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлдэг. Энэнь соёлой хүдэлмэридэхи шэнэ онол арга болоно. Агитбригадынхид тарилгын эхилһэнһээ хойшо «Забайкалец», «Родина», «Заганай», «Знамя Ленина» колхозуудай, Суулгын совхозой механизаторнууд болон бусад таряашадта айлшалдаг байна. Поли болон фермэ дээрэ ажаллажа байгшадта үдэрэй 4—5 концерт харуулна. Программань нэгэ часай. Полевой стан бүхэндэ арба хоноод лэ нүүдэл библиотекэ ерэдэг, долоон хоног соо нэгэ удаа кино харуулагдана.

Хабарай тарилга, таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байһан таряашад, механизаторнуудые медицинын һуудал байдалай талаар хангалга шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Тарилгын эхилхын урда тээ ажахы бүхэнэй механизаторнууд бэеэ үзүүлээ, шалгуулаа. Стан бүхэндэ аптечкэнүүд, санитарна постнууд эмхидхэгдээ. Фельдшерскэ пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд долоон хоног удаа механизаторнуудта айлшалжа, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулна. Энэ хэмжээ ябуулгые аймагай больницын врач А. Андриевская хүтэлбэрилдэг. Ажахы бүхэндэхи эмнэлгын газарнуудай хүдэлмэрилэгшэд тарилга хэжэ байгшадта таарамжатай байхаар үдэшэ, үглөөгүүр хүдэлдэг болоо. Механизаторнууд, таряашад врачта орходоо ямаршье ээлжээгүй.

Ажалшадай һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай үһэ заһагшад, фотокарточка буулгагшад, сабхишад, хубсаһа хунар эсхэгшэд тусхай графигаар ажахынуудай полевой стан болон малшадта ошожо, эрилтыень хангана.

Ц. ЦЫБИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Владимир Цивилёв Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто хүдэлжэ эхилһээр ехэшье үнинэй бэшэ юм. Зүгөөр үнгэрһэн жэлнүүдэй туршада мэргэжэл шадабаряа нилээд нарижуулһан байна.
КПСС-эй гэшүүн, олонитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагша, түмэр замай техникумэй гурбадахи курсын студент, коммунис ажалай ударник Владимир Цивилев заводой электромашинна цехтэ слесареэр хүдэлнэ. Зураг дээрэ: Владимир Цивилев.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ ШАНГАДХАХА

ХЭРЭН. «Сибиряк» колхозой партийна организаци нилээд олон гэшүүдтэй, томошуулай нэгэн. Эндэ отделени, томо һалбари бүхэндэнь эхин организаци бии. Гэбэшье һүүлэй үедэ тус партийна организаци өөрынгөө зэргые бэхижүүлхэ, түрүү хүнүүдые шэлэн абаха талаар мүртэй юумэ хээгүй байна. Мүн тэрэшэлэн залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, һургаха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Парти доторой энэ ажал ябуулгада бусадшье дутагдалнууд олон. Иимэ тобшолол хэһэн шалгалтада КПСС-эй райкомой олон гэшүүд хабаадалсаһан байха юм.

Энэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүнгые КПСС-эй Түнхэнэй райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэбэ.

И. ПОЛХОНОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

КОММУНИСТНУУДАЙ СУГЛААН

УЛААН-ҮДЭ. Буркоопсоюзай автобазын клубта зуугаад шахуу коммунистнууд сугларба. Эдэнэр Буркоопсоюзай правлениин, тэрэнэй баазанууд болон нэгэдэлнүүдэй партийна эхин организацинуудай бүридэлдэ ородог коммунистнууд.

КПСС-эй Советскэ райкомой бюрогой гэшүүн, райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Д. Минеев партиин ЦК-гай апрельдэ болоһон Пленумэй дүнгүүд ба Буркоопсоюзай мэдэлэй эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай саашанхи зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна. Элидхэл тушаа олон коммунистнууд үгэ хэлээ. Тиихэ зуураа үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам һайжаруулха шухала байһан тушаа анхаралаа онсо хандуулба.

Гадна хүдөөгэй ниитэ олон ажалшадые худалдаа наймаагаар хангаха хэрэгые һайжаруулха, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе аммалтатайгаар угтаха зорилго хараалһан дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые баталан абаба.

Д. КОЛМАКОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ДҮЙ ДҮРШЭЛ СОГСОЛОГДОБО

УЛААН-ҮДЭ. Тарбагатайн «Дружба» колхозой partком (секретаринь С. Г. Павлов) парти доторой хүдэлмэри зүбөөр, аша үрэтэйгөөр эмхидхэн ябуулхые ехэ оролдоно. Диилэнхи олон коммунистнууд үйлэдбэри дээрэ эрхимээр хүдэлнэ, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана, партийнабэшэ нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе аммалта түгэсөөр угтахын түлөө эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри эндэ хэгдэнэ. Тус колхоз аймагай эрхим ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдоһоор үнинэй.

Энэ колхозой парткомой, партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые партиин райкомой тусхайлан эмхидхэһэн комисси шэнжэлжэ үзөөд, өөрынгөө тобшолоолые партиин райкомой бюрогой үзэмжэдэ табиба. «Дружба» колхозой партийна организациин, тэндэхи коммунистнуудай һайшаалта хэрэгые бүгэдэ организацинуудта нэбтэрүүлхэ, халан абхуулха гэһэн тобшолол партиин райкомой бюро батаған абаа.

П. ШУНКОВ,
партиин райкомой инструктор.

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хоёр һарын дүнгүүд

ҮБҺЭ НОГООН ЭЛБЭГ БОЛОГ

ҮБҺЭ НОГООНОЙ ургаса дээшэлүүлхэ, тэрэнэй шэмэ шанарыень һайжаруулха талаар Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда һүүлэй жэлнүүдтэ эмхидхэлэй, шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Илангаа байгша ондо эдэ асуудалнуудта горитой анхарал хандуулагдана.

Энэ ажахы 3694 гектар сабшалантай, 12 110 гектар бэлшээритэй юм. Гурбан жэлэй саада тээ сабшалангай гектар бүриһөө 11,5 центнер, урзанда—12,1 центнер, пёдондо—14,2 центнер үбһэн абтаһан байна. Энэ үе соо үбһэнэй өөрынь үнэ сэн нилээд хямдараа. Хэрбээ 1965 ондо центнер үбһэн 3 түхэриг 53 мүнгэтэ байһан һаа, урзанда—2 түхэриг 77 мүнгэтэ, үнгэрэгшэ жэл—2 түхэриг 50 мүнгэтэ болоо.

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха талаар республика дотор соносхогдоһон хоёр һарын туршада эндэхи луговодууд газар дээрэ яһала ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула сабшалан, бэлшээри оньһожоруулагдамал бригада болон луговодуудай 15 звенодо хубаагдажа үгтэһэн.

Луговод Даба Бальчиновай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал энэ бригадада 7 трактор, бульдозер, экскаватор болон бусад техникэ даалгагдажа, 16 хүн хүдэлмэрилжэ захалаа. Үбһэ ногооной ургаса улам саашань дээшэлүүлхые оролдодог манай луговодууд Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой луговодуудые мүрысөөндэ уряад, бүри шангаар ажаллана.

Сабшалангайнгаа ургаса дээшэлүүлхэһээ гадна, шанар һайнтай үбһэ ургуулхаяа оролдожо, нэн түрүүн тэдэнэр бүхы газараа сэбэрлэжэ эхилээ. Тиигэжэ үнгэрһэн хоёр һарын туршада хамта дээрээ 840 гектар нуга сабшалан һөөг бургааһанһаа, дошо болдогуудһаа сэбэрлэгдээ. Тэрэ тоодо 80 гектарай дошо болдогууд отологдоо. Хүнгэн хүрьһэтэй газарта ургадаг шэмэ ехэтэй залаата үбһэ ногоо ехээр хуряажа абахын тула манай луговодууд 283 гектар сабшалан борнойлоо. Мүн сабшалан, бэлшээри утэгжүүлэгдэнэ, уһалагдана. Үнгэрһэн хоёр һарын туршада 254 гектарта 7627 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Сабшалангай хүрьһэндэ 4720 центнер минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаа. Жэшээнь, ганса гурбадахи отделениин 571 гектар сабшалан 1713 центнер аммиачна селитрээр элэ үдэрнүүдтэ утэгжүүлэгдээ. Гадна 807 гектар газар дээрэ дисктэй лущильник ябуулагдаһан байна. Зунай бороогоор зелёнко таригдахаар хараалагдажа, 700 гектар газарай хүрьһэн элдүүрилэгдээ.

Энэ ажахын луговодууд нуга сабшалантаа уһалха асуудалда мүн лэ анхаралаа табина. Мүнөө тус ажахыда 1390 гектар газар нэгэ дахин уһалагдаад, тэрэнээ саашань үргэлжэлүүлнэ.

Станциин научна хүдэлмэрилэгшэд эндэхи луговодуудта зүбшэл заабари үгэжэ байхаһаа гадна, сабшалан, бэлшээри дээрэ хэгдэдэг бүхы ажал шалгажа, үрэ дүнгыень гаргажа байдаг. Жэшээнь, хатуужаһан газарай хүрьһэ элдүүрилхэдэ, ургасань гектар бүридэ 1-2 центнерээр нэмэжэ, бүхы гаргашань харюулагдана гэжэ эндэ тодорхойлогдонхой. Буртагһаа сэбэрлэгдэһэн сабшалан дээрэ элдэб оньһон техникэ хэрэглэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлжэ, абтаһан үбһэнэй өөрынь үнэ сэн доошолно. Шэбхээр утэгжүүлэгдэһэн сабшалангай гектар бүриһөө 17—23 центнер үбһэн абтадаг. Харин энэ газарые хоёр-гурба дахин уһалбал, 50—60 центнер үбһэн гарадаг байха юм.

Уһалагдадаг сабшаланда минеральна утэгжүүлгэ оруулхада ургаса дээшэлүүлхэһээ гадна, үбһэ ногооной шэмэ һайжардаг гэжэ манай станциин ажахын луговодуудай дүршэл харуулна. Жэшээлхэдэ, сабшалан утэгжүүлдэг азотой килограмм бүхэн 10 тэжээлэй единицэтэй тэнтэй 22 килограмм үбһэ нэмэжэ үгэнэ.

Сабшалангай хүрьһэ элдүүрилэн һайжаруулхада, ургасань 3—5 дахин дээшэлжэ, центнер тэжээлэй өөрынь үнэ сэн 2-3 дахин доошолно. Жэшээлхэдэ, 7,2 центнер үбһэн гарадаг газарта тэрэ хүдэлмэри ябуулхада, гектарай 30-40 центнер үбһэн абтадаг болоод, 1 тэжээлэй единицын үнэ сэн 8 мүнгэнһөө 2-3 ... рэтэрөө хямдарна гэж... научна хүдэлмэрилэ... Хребтов харуулаа.

Сабшалан уһалхада ... -3 дахин нэмэдэг. ... центнер үбһэ гарадаг ... дахин уһалхада, 8,4 ... хин уһалхада—17,5 ... дахин уһалхада—24 ... тадаг болоно.

Ямаршье аргаар ну... һайжаруулхада үбһэ н... гаса дээшэлдэг, шэм... даг. Хэрбээ республи... совхозуудай сабшала... гаса нэгэ центнерээр ... бэл, 15 мянган тонно ... тай гэхэ гү, али 2 м... маха үлүү абаһантай... Эдэ бүгэдые мэдэжэ ... станциин ажахын ... саашадаашье эршэнтэй... лажа, үбһэ ногооной ... са абахань дамжаггүй.

Ц. ГА...
Буряадай хүдөө... туршалгын ... научна хүдэлм...

ГЭРТЭЭ ҺУУДАГГҮЙ

Һаһаараа ажалда ябаһан хүн гэртээ ажалгүй һууха аал? Үгы! Сысой Семенович Ткачев хоёр жэлэй саада тээ пенсидэ гараад, совхоздоо ходол ажаллажа байһаар.

— Хэзээ ажалһаа гаража амарха хүмта,—гээд тэрэнһээ асуухада:

— Элүүр мэндэ ябаад, ажалгүй байха гээшэш зоболон,— гэжэ харюусадаг.

Сысой Семенович хонишоноор хүдэлнэ. Ахалагша хонишон Меркурий Иванович Петровой даадаг бригадада 550 эхэ хонидые харууһалалсаа. Үбэлэй хурьгад эмхитэйгээр абтажа, зуун эхэ хониин бүриһөө 90 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Мүнөө нүхэр Ткачев зунай ногоон дээрэ хонидоо һайнаар адуулжа, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалхые хүсэнэ.

И. ТКАЧЕВ.
Бэшүүрэй совхоз.

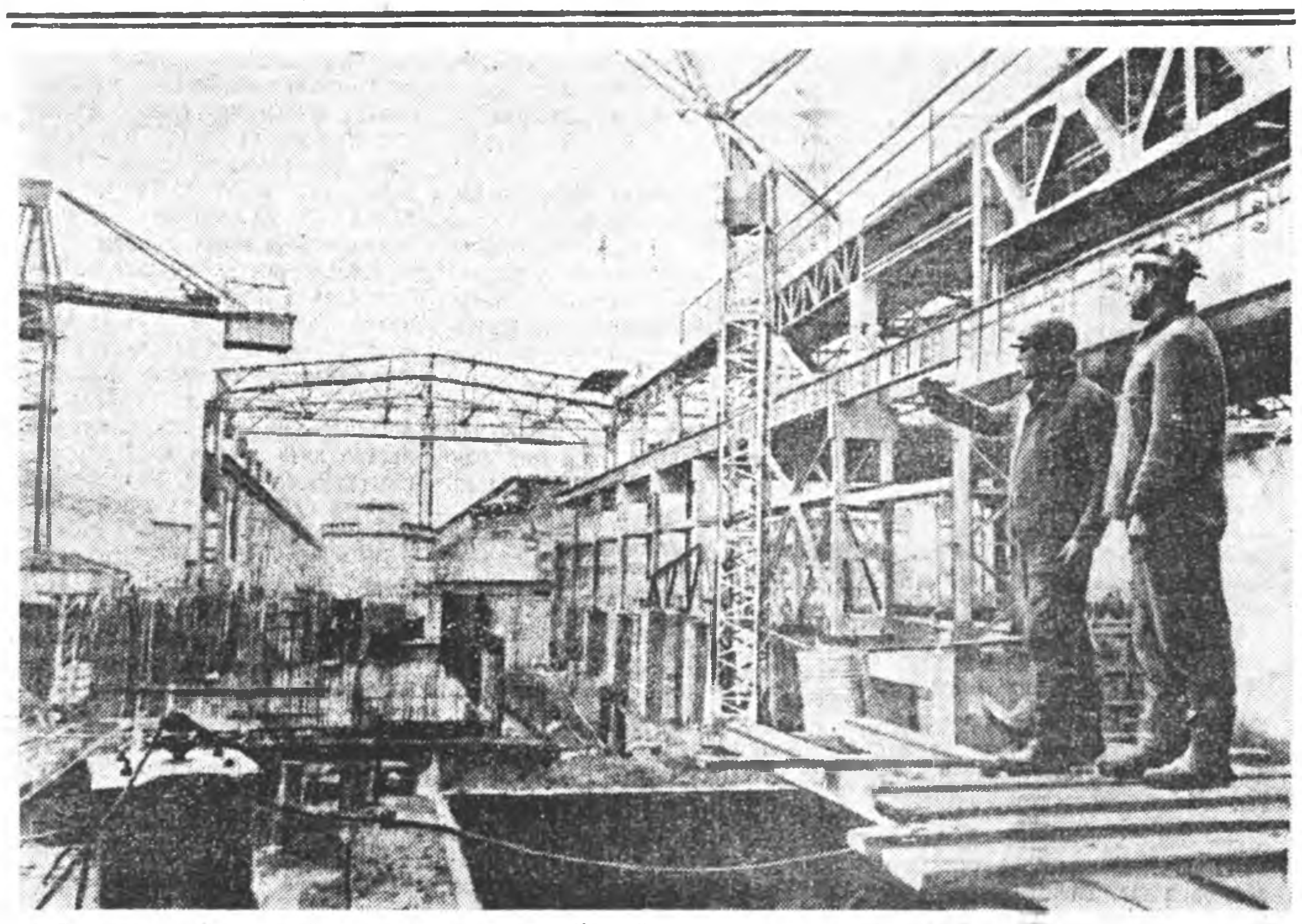

Социалис гүрэнүүдэй хоорондохи хани ёһоной харилсаан жэл бүхэндэ улам хүгжэнэ. Жэшээлхэдэ. Советскэ Союзай туһаламжаар промышленна 90 гаран томо предприяти Болгарида баригданхай. Мүнөө 60 гаран барилга хэгдэжэ байна. Табан жэлэй дүүрэтэр эдэ барилганууд дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кремиковско металлургиин комбинадай дэргэдэ прокатна цехэй корпус бодхоогдоно.
ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ГДР

Карл Марксын түрэһөөр 150 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СЕПГ-гэй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуули Карл Марксын дурасхаалда зорюулагдаһан недели үнгэргэхэнь. Тэрээндэ ГДР-эй партийна, гүрэнэй, научна хүдэлмэрилэгшэд, экономистнууд, үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсэхэгшэд, харин айлшад, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадалсаха байна.

«Марксын экономическа һургаал—ГДР-тэ социализмын экономическа гурим байгуулха теоретическа үндэһэ һуури болоно»—иимэ гол темэ неделиин туршада соо болохо хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

ВЕНГРИ

Алюминиин окис гаргаха шэнэ заводой барилга ВНР-эй правительствын шиидхэбэриин ёһоор мүнөө жэлдэ эхилхэнь. Тус завод жэлдээ 240 мянган тонно продукци үгэхэ байна. Венгриин баруун талын Айка городто энэ завод баригдаха.

Арматурын гол шухала хубинууд, машинна түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзһаа эльгээгдэхэ байна.

ЮГОСЛАВИ

Карл Марксын түрэһөөр 150 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Сербскэ Наукануудай ба искусствануудай академиин баярай заседани Югославиин ниислэлдэ болоо. Карл Маркс угаа ехэ оюун бэлигтэй хүн болоод хүн түрэлтэнэй түүхэдэ ороһон байна гээд академиин президент Велибор Глигорич заседаниие нээхэдээ онсолон тэмдэглээ. Гол элидхэл хэһэн академик Синиша Станкович нигэжэ заагаа. Марксизмын бии бололго философидо ба общество тухай наукада үндэһэн ехэ революционно эрьелтэ үүсхэһэн удхатай байхаһаа гадна, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагые нээжэ үгөө.

БОЛГАРИ

Болгариин Уран зохёолшодой холбооной нэгэдэхи съезд Софида болоод байна. «Мүнөөнэй уран һайханай литература ба уран зохёолшын уялга» гэһэн холбооной бюрогой түрүүлэгшэ Георгий Джагаровай хэһэн элидхэлые, тэрэшэлэн литературна теори ба шэнжэлэл тухай, прозо, поэзи, хүүгэдэй ба эдир залуушуулай литература болон драматурги тухай элидхэлнүүдые делегадууд зүбшэн хэлсэбэ. Арадай ажабайдалтай болгар литературын таһаршагүй холбоотой байһые, шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй дүүргэдэг ехэ үүргые үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

Съездын делегадуудые СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной зүгһөө Б. Рюриков халуунаар амаршалаад, совет ба болгар уран зохёолшодой хоорондын аха дүүгэй хани барисаае саашадань бэхижүүлхые уряалаа.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной секретарь К. Воронков холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь К. Фединэй бэшэгые, В. И. Ленинэй дүрсэтэй картиные нэрьемэ алыга ташалган доро съездэ дамжуулан үгөө.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Каменицки-Шенов городто — Чехословакиин шэлэй үйлэдбэриин үнинэй центртэ—чешскэ шэлэй шухаг музей нээгдээ. Элдэб олон түхэл маягтай дүрбэ мянга гаран экспонат эндэ табигданхай. Тэдэнэй тус бүхэниинь искусствын ёһотойл зохёол болоно. Экспонадууд табан зуун жэлэй урда тээ эхи табиһан Чехиин шэлэй үйлэдбэриин хүгжэлтые харуулжа үгэнэ.

Чешскэ түрүүшын шэл Каменицки-Шеновто гаргагдаһан байгаа. «Люстра» гэжэ арадай предприятида нэгэдэһэн табан шэлэй завод энэ городто мүнөө бии.

ЧССР-эй шэлэй индустри саг үргэлжэ хүгжэжэ, шэнэ заводууд ба комбинадууд баригдажал байдаг. Чехословакиин шэлэй мастернууд аха дүү социалис оронуудта өөһэдынгөө дүй дүршэлые дамжуулан үгэдэг. Экономическа харилсан туһалалсалгын Советтэ ородог оронуудта түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ үгэхэ завод Словацка ниислэл—Братислава шадарай һууринда баригдажа байнхай.

(ТАСС).

АГРОНОМОЙ БУЛАН

ҮТЭГЖҮҮЛГЫ... ЗЭРГЭЭР УРГАС...

Арадай ажахыда хартаабхын тон ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, энэ ургамал хүнэй хоёрдохи хилээмэн, малай эрхим тэжээл болоно бшуу. Хартаабхаһаа элдэб олон янзын амтатай хоол бэлдэжэ болоно. Гадна тэрэниие промышленностиин зарим һалбаринуудта хэрэглэдэг байна. Мал ажалай ашаг дээшэлүүлхэ хэрэг баһал хартаабхатай холбоотой.

Ород орондо арба наймадахи зуун жэлэй эхеэр асарагдаһан энэ ургамал мүнөөдөө манай орон дотор 25 гара миллион гектарта, харин Буряад орон дотор 25 мянган гектарта таригдана. Гектарһаа 50—500 гаран центнер хартаабхын ургаса хуряагдадаг. Шииг нойто ехэтэй жэлнүүдтэ хартаабхын ургаса ехэл һайн байдаг. Республикымнай түрүү хартаабхашад нүхэд Шурыгина, Мильгунова, Макарова гэгшэд мүнөөдөө гектарай 150—500 центнер ургаса хуряана. Тэдэнэр хартаабхынгаа газар дээрэ органическа болон минеральна утэгжүүлгэ хүсэд һайнаар гаргаһан дээрэһээ жэл бүри баян ургаса хуряана гээшэ.

Хартаабха ургажа байхадаа газарай хүрьһэнһөө тон ехэ бодосуудые абадаг байна. Жэшээнь, хартаабхын 100 центнер ургаса газарай хүрьһэнһөө дундаар зэргээр 40 килограмм азот, 20 килограмм фосфорно кислота, 60 килограмм окись кали абана. Хартаабха тариха газарай хүрьһэндэ минеральна болон органическа утэгжүүлгэнүүдые холижо оруулхада баян ургаса абтадаг байна. Энээниие Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай агробиостанци дээрэ хэгдэһэн туршалганууд лаблана.

Манай Буряад ороной хүйтэн уларилтайнь бултанда мэдээжэ. Жэлдээ республика доторнай орой 241 миллиметр шииг нойтон ороно. Жэл бүри июниин тэн болотор хүйтэн байдаг. Августын хоёрдохи хахадһаа хүйтэржэ эхилнэ. Ималэ дээрэһээнь хартаабха тариха газарай хүрьһэндэ утэгжүүлгэ хүсэд һайнаар оруулха хэрэгэй тон ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ болоно.

Үнгэрһэн жэлдэ бидэ хартаабхын газарта органическа, минеральна утэгжүүлгэнүүдые элдэб хэмжээтэйгээр, элдэб аргаар оруулжа туршалганууд хэхэн байнабди. Тиихэдэ хартаабхаяа урдахи жэлдэнь ороохото ургамалнуудай таригдаһан хүнгэн хүрьһэтэй газарта һуулгаа һэмди.

Намар сентябрь һарын тэн хахадта бидэ туршалга хэхэ дүрбэн участогайнгаа газар нэгэ доро 22—23 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалан борнойлоод, хабартаа, апрелиин арба наймада хүрьһэнэй шииг нойто алдахагүйн тула борнойлһон байнабди. Хартаабха һуулгахаһаа урид газараа 13—15 сантиметр гүнзэгыгөөр дахин хахалжа, утэгжүүлгэнүүдээ амяарлан, холижо хүрьһэндэ оруулаабди. Нэгэ участогтань ямаршье утэгжүүлгэ оруулагдаагүй, хоёрдохи участогаймнай хүрьһэндэ № 30 Р 60 К 30 гэһэн минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаа. Гурбадахи поли дээрэ гектарай 30 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Харин һүүлшынгээ участогай хүрьһэндэ минеральна болон органическа утэгжүүлгэнүүдые холижо оруулһан байнабди.

Тарижадаа «Курьер» гэһэн сортын хартаабха хэрэглээбди. Хартаабхаяа газарта һуулгахаһаа урид тэрэнээ томо жэжээрнь илгажа, 15—18 градус дулаан байра соо наранда 10 үдэрэй туршада игаалган, эшэ ургуулһан байнабди. Тэрэнэйнгээ һүүлээр хүрьһэнэй 12 градус дулаан болохотой сасуу, майн 19-дэ квадратно-гнездовой аргаар 8—10 сантиметр гүнзэгыдэ һуулгаабди. Гектарта дундаа зэргээр 25 центнер үрэһэн таригдаа.

Хартаабхын эшэнүүдэй бултайхаһаа урид, ургасын бултаймсаар борнойлһон байнабди. Энэнэй һүүлээр хартаабхын газар дээрэ бог үбһэнэй ургахагүйн тула хоёр дахин (июниин 12-то, июниин 25-да) зуруун хоорондуурнь культиватор ябуулагдажа, хүрьһэниинь зөөлэрүүлэгдээ. Ургамалай сэсэглэжэ байхада 12—15 сантиметр үндэрөөр обоолгодоо... хынгаа ургаса сентябр... хадта хураһан байна...

Гектарта 30 тонно ... гаргахада хартааб... 27,03 центнерээр нэм... минеральна утэгжүүл... ургаса органическа ... оруулһанһаа багаар ... шэбхэ минеральна ... холижо хүрьһэндэ ор... гаса гектарай 60,19 ... дээшэлнэ.

Зарим агрономууд ... шэнээн минеральна ... наг шэбхэтэй холи... хэмжээ мэдэхэгүй ... жүүлгэнүүдые хүрьһэ... лан оруулна. Энэнь ...

Минеральна утэг... таабхын крахмала ... үзүүлдэг байна. Хар... зарта энэ утэгжүүлг... крахмалынь 1,7 про... лоо. Зүгөөр ургасын ... һэн дээрэһээ гектар... мал абтадаг болоо. ... дээрэ наг шэбхэ гар... таабхын крахмал гек... центнер нэмэнэ.

Минеральна болон ... утэгжүүлгэнүүдые х... таабхын газарта оруу... сань крахмалаар ... Крахмалынь хоёр да... гектарай 25,267 цен...

Буряад ороной эр... хартаабхын хүнгэн х... зар дээрэ гектарай 2... наг шэбхэ гаргаха ... тарта 40 тонноһоо ... хэ гаргахада хартааб... доошолдог юм. Гект... тонно үнэһэ оруул... хын ургаса нилээд ...

Хартаабха тариха... һэндэ ямар, хэды ... ральна утэгжүүлгэ ор... тэйб? Энээниие доро ... лицаһаа хаража бол...

Хүрьһэн	Гектарта оруулагдаа N (кг)	Гектарта оруулагдаа P_2O_5 (кг)
Элһэлиг	40—60	40—60
Шабарлиг	40—60	40—60
Уһанай эрьеын	0—30	40—60
Ойн боро хүрьһэн	40—60	20—40

Хартаабхын бүри баян ургаса хуряахын тула зарим хартаабхашад ургамалайнгаа ургажа байхадань минеральна утэгжүүлгэ, шэнгэн болгогдоһон наг шэбхэ, үнэһэ хүрьһэндэнь оруулдаг заншалтай. Хартаабхын эшын һаял бултайгаад байхадань газарай хүрьһэндэ гектарай нэгэ центнер аммиачна селитрэ гү, али шэнгэн болгогдоһон 3-4 тонно наг шэбхэ оруулха ушартай. Харин хартаабхын эдеэшэхэ үедэ гектарай 1,5 центнер суперфосфат гү, али 1 центнер калийн дабһа оруулжа болоно.

Хартаабхын баян ургаса хуряахын тула тэрэниие оло дахин уһалха. Хартаабха тарихадаа үйл газарыень уһалхада ургамал нэгэ жэгдээр һайнаа... Ургамалай ургажа б... дахин уһалхада ... эдеэшэдэг. Хартаабхы... ха үедэнь уһалха ... үедэ ургамал һаял ... даг шуу. Хартаабхын ... һанайнгаа һүүлээр ... зөөлэрүүлхэ хэрэгтэ... һаа, хүрьһэнинь ... агаар муугаар табид... на бшуу.

А. КАП...
багшанарай институ... БурАССР-эй габьята...

Н. ...
багшанарай ... ботаникын кафедры...

Германиин Де... Республикын уран ... дельернүүд хабар-... үмдэхэ хубсаһанай ... дые зохёон гаргаба.

Хүн зоной эрилтэ ... дэ ехэ болоно. Зал... шье хүнүүд гоёр, ... доһон хубсаһа үмдэ... Немец модельерну... һэн хубсаһан эсэхэ... ехэ оршо бэшэ юм... оёдолынь юрын. ... дүрэ буляамаар.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ... дэхи моодын институ... рээшэ-модельерну... залуушуулай хубсаһ... дага (баруун гари... рэй плати).

ТАСС...

СОВЕТ ХИЛЫН ХАРУУЛШАДТА АЛДАР СОЛО!

Генерал-полковник Павел ЗЫРЯНОВ, Хилын харуулай сэрэгэй главна управлениин начальник

ДАЙШАЛХЫ АЛБАНАЙ ТАБИН ЖЭЛ

Советскэ Союзай хилэ жара мянганhаа дээшэ. километр болодог. Эхэ оронойнгоо нангин хилые ногоон малгайтай сэрэгшэд хёрхоор сахижа байдаг. Тэдэнэр дайшалхы харуулдаа Аракс ба Амар мүрэнэй эрьеэр ябадаг, Памир, Тянь-Шань уулануудай хабсагай шулуун үндэртэ гарадаг, Каракумай элhэн губиие, Карелиин тайгые дабадаг гээшэ. Хилын харуулшад түргэн гүйдэлтэй онгосоор Балтиин, Баренцово, Хара далайнуудай, Номгон далайн уhа эсхүүлэн албаяа хэдэг. Газар дайдымнай алишье захада хорото дайсанай тагнуулшадай хүлөө табяа hаань, хилын харуулшадай алдахагүйнь найдамтай.

Хилын харуулай сэрэгшэдэй табин жэлэй ой гүйсэхэнь. Арадай Комиссарнуудай Соведэй 1918 оной майн 28-да абаhан Декредээр Соведүүдэй залуу республикын хилын харуулай сэрэг байгуулагдаhан юм. Тэрэ Декредтэ Владимир Ильич Ленин гар табиhан байна. Совет гүрэнэй хилын харуулшадай түрүүшын хүтэлбэрилэгшэнь солото революционер Феликс Эдмундович Дзержинский байhан.

Парти болон арадайнгаа найдаhан даалгабариие хилын харуулай сэрэгшэд хододоо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг байха юм. Манай орондо социализм байгуулха, совет арадай урдаа табиhан зорилгоёо дүүргэхэ хэрэгтэнь hаад тойбо татахын тула империалистнууд, тэдэнэй тагнуулнууд хүсэ хүлhэ, мүнгэ зөөри гамнадаггүй байhан.

Манай дайшалхы албанай түрүүшын үе сагые hанаад үзэел. Тэрэ үедэ оронoймнай хилэ шадарай районуудта элдэб шпионууд, диверсантнууд, контрабандистнууд ходо «айлшалдаг», хүсэд усадхагдаагүй сагаан гвардеецүүдэй үлэгдэл суглархаяа hэдэдэг hэн. Хилын саанаhаа буу зэбсэгээр хангагдадаг, тухирагдадаг элдэб янзын эдэ этэгээдүүд хилэ шадарай тосхонуудта ходо добтолдог, гэр байрануудые, арад зоной эд зөөри галдадаг, нютагай зониие дээрмэдэг, аладаг бэлэй. Бэрхэшээлтэ тэрэ үедэ совет хүнүүд ногоон малгайтай сэрэгшэдтэ, ЧК-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ найдан, хилэ шадарай районуудта политическэ бандитизмдэ эсэргүү тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр туhалдаг h... Хилын харуулшад бандидуудай олон бүлэг, ганса нэгээрээшье ерэдэг шпионуудые, диверсантнуудые барин усадхадаг байгаа. Тэдэнэр гүрэнэйнгөө хилые бүхэ замагаар суурхалhан юм.

Гушаад онуудта ямар шахадуу саг байгааб. Гитлеровскэ Германи, империалис Япон СССР-тэ эсэргүү дайнда бэлдэжэ байха үедөө тагнуулай хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр үргэдхөө. Тэрэ үедэ би Алас-Дурна зүгтэ алба хэдэг, хилын харуулшадай отряд командалдаг hэм. Амгалан үдэр гэжэ хомор лэ байгаа. Японецууд эндэ тэндэ добтолон, хилэ дабахые hэдэхэ, харуулшадыемнай буудаха, агентнүүдые эльгээхые оролдохо. Баруун хилэ дээрэ Гитлерэй тагнуул баhал эдэбхи ехэтэйгээр ажаллаха. Имэ тухашаруу үедэ хилын харуулшад эрэлхэг зоригтойгоор, хёрхо наринаар албаяа хэдэг, дайсадта шанга сохилто үгэдэг бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хилын харуулшадтэ айхабтар ехэ бэрхэшээл тэсэжэ гараха хуби заяан тудаhан гээшэ. Тэдэнэр хамагhаа түрүүн дайлалдажа эхилээ. Хэнэйшье мэдэхээр. фашистнууд сэрэгшэдээр, танк, авиаци болон артиллереэр бидэнhээ хэдэ дахин ехэ хүсэтэй байhан. Хүсөөр багашье hаа, совет хилын харуулай заставанууд тэрэ аюулта сагай ерэхэдэ оролдоошье мэгдээгүй, эрэлхэг зоригтойгоор Эхэ оронойнгоо нангин хилые хамгаалжа ороо.

Застава бүхэн хэрэм, харуулай сэрэгшэ бүхэн баатар болоо. Мүнөөшье, 1941 оной июньдэ баруун хилэ дээрэ болоhон тулалдаанhаа хойшо хорин долоон жэлэй үнгэрөөшье hаа, баатаршалга гаргаhан, үнэн сэхээр тэмсэhэн сэрэгшэдэй, г...ойнуудай нэрэ элирүүлэгдэнэ. Аобан хоёр сүүтхэ соо обороно барижа байhан лейтенант А. Лопатинай заставын сэрэгшэдэй эрэлхэг тэмсэл удаахан саг соо эгээл ехэ баатаршалга гэжэ тоологдодог байгаа. Тэрэшэлэн политрук П. Родионов, лейтенант В. Тужлов, ахалагша лейтенант В. Девятых, младша лейтенант Н. Колотов болон бусад олоной командалжа байhан сэрэгшэдэй гайхамшаг баатаршалга харуулhыень hаянайл мэдэдэг болообди.

Хилэ дээрэ болоhон июниин шанга тулалдаанuудай hүүлээр хилын харуулшад Совет Армиин зэргэдэ орон, дайшалхы замаа үргэлжэлүүлhэн юм. Тэдэнэй дайшалхы зам баруун хилэhээ Москва, Сталинград, Кавказ хүрэлсөөд, hүүлдэ гэдэргээ добтолон, баруун хилэ, Берлин, Эльбэ мүрэн тулаа.

Хилын харуулай сэрэгшэдэй табин жэлэй түүхын хуудаhануудые харахада, ой ухаандашни ямар солдадууд hанагданагүйб даа. Тэдэнэр Эхэ орондоо үнэн сэхэ, дайсаниие илахын тула ами бэеэ гамнангүй дайлалдадаг байгаа. Тэдэнэй тоодо Дунда Азиин Кашка-Су гэжэ суута постын пулеметчик Сидоров, тэрэнэй нүхэд — Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ басмачнуудтай болоhон дайнда баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшэд. Эдэ баатарнууд hүүлшынгээ амин дээрэ «Максим» пулемедойнгоо халха дээрэ «Коммунизм мандаха болтогой!» гэжэ бэшээд, ерээдүйдэ этигэл найдабаритайгаар ами алдаhан юм. Хасан нуурай эрьедэ Японой самурайнуудтай болоhон тулалдаанда унаhан Алексей Махалин, тэрэнэй нүхэд. Сэрэгшэд-чекистнүүдэй баатаршалгын ба hэргэлэн байлгын ёhо заншал нэгэ үеhөө нүгөөдэ үеын сэрэгшэдтэ дамжуулагдана.

Дайнhаа хойшо хилын харуулшадай урда тон харюусалгатай зорилго табигданхай. Империалис гүрэнүүд, нэн түрүүн США, СССР-тэ, бусад социалис оронуудта эсэргүү тагнуулай хүдэлмэри үргэдхэн, провокаци, шпионаж гэхэ мэтые гүрэнэй политикын хэмжээндэ хүргэhэн байна.

Гүрэнэй аюулгүйе сахиха органуудта туhалан, хилэ хамгаалагшад дайсанай ямаршье тагнуулшанай нэбтэрэн орохогүйгөөр Совет гүрэнэйнгөө хилые найдамтай бүхөөр сахина. Империалис тагнуулай хамаг хүсэеэ хэдышье элсүүлэн оролдоходонь, юуншье бүтэнэгүй.

Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ манайда харша тагнуулшадай нюуса мүрые бэшхээр элирүүлдэг, хилэ хамгаалгын хэрэгые hайнаар шудалhан солото хүнүүд олон болоо. Тэдэнэй тоодо Александр Смолин, Василий Демчук, Вячеслав Дунаев, Борис Запорожский, Анатолий Михайлов гэгшэдые нэрлэхэдэ болоно.

Дайшалхы албанай аха нүхэдhөө мүнөө залуу сэрэгшэднай баян дүршэлыень халан абана. Сержант Сергей Таран харуулда байтараа, хилэ дабажа ябаhан дайсадые харажархёо. Хёрхо сэрэгшэ ошохо забда олгонгүй, гансааран табан тагнуулшадтай тулалдажа ороо. Заставаhаань сэрэгшэд дары ерэжэ, бандидууд балшыса баригдаа hэн.

Шалгалтын пункт дээрэ харуулда байhан сэрэгшэд Шелуденко, Лебаринцев, Можнов, Родичев гэгшэд хёрхо нарин, hэргэлэн байлгын жэшээ харуулhан. Эдэнэр манай ороноор аяншалаад бусажа ябаhан хариин гүрэнэй нэгэ туристын автомашинын радиаторай нүхэн сооhоо нюусыень олоо. Тэндэнь 645 грамм платина, 950 түхэриг совет мүнгэн байгаа. Эдэ бүгэдөөр хэрэг дүүрээгүй. Туристын нюусаяа абхуулhандаа балайшье халаглангүй, зүгөөр яарахань хилын харуулшадта гайхалтай болоо. Тиихэдэнь хариин «айлшадай» бэеыень нэгжэжэ үзэхые таможниин хүдэлмэрилэгшэдые гүйба. Контрабандистын хүүртигэй дотор дороhоо үшөө гурбан туулмагтай үнэтэ зүйлнүүд олдоол даа.

Хилын харуулшадтай дайралдаhан дайсад ходоодоо элдэб мэхэ гоходо найдадаг юм. Мүнөө тэдэнэр бүри муухай аашатай болонхой. Империалис оронуудай тагнуул СССР-тэ эльгээдэг агентнүүдээ тон наринаар hургадаг, техникын эгээл шэнэ туйлалтын хэрэгсэлээр хангадаг гээшэ. Манай хилын харуулшад эдэ бүгэдые хараадаа абан, дайшалхы албаяа бүри наринаар, бүри эрилтэ ехэтэйгээр дүүргэнэ.

Оронoймнай хилын харуул дайнай урда тээхиhээ hураггүй ехээр хубилханхай. Эндэ шэнэ техникэ хэрэглэгдэнэ. Солдадай харуулай албанда гансахан морин бэшэ, түргэн гүйдэлтэй автомобиль, корабль, вертолёт, самолёт ашаглагдана. Бидэнэй мэдэлдэ хэлхеэ холбооной, тэмдэг үгэхэ, ажаглалта хэхэ элдэб хэрэгсэл бии. Манай сэрэгшэдэй шадабаритай найдамтай гарта байhан техникэ гүрэнэй хилэдэ тохёолдожо боломо элдэб аюул түргөөр усадхаха арга олгоно.

Империалистнууд мүнөө үзэл бодолой талаар Совет орондомнай эсэргүү диверси үзэгдөөгүй эдэбхитэйгээр ябуулна. Совет хүнүүдэй, илангаяа залуушуулай дунда коммунизмын илалтада этигэхэгүй ябадал тарааха, арадуудай агууехэ социалис хани нүхэсэлые hандаргахын тула империалистнууд хамаг хүсэеэ элсүүлнэ. Энэ хадаа хэзээдэшье бэелүүлэгдэхэгүй хооhон хүсэл. Юуб гэхэдэ, хамагые илагша марксизм-ленинизмын үзэл сурталые хэлбэрүүлхын, дэлхэйн хуби заяанда манай ороной аша үрэ ехэтэй нүлөөе багадхахын аргагүй. Гэбэшье, бидэнэр дайсанай аашануудые хэрэгтээнгүй байха ёhогүйбди, хэзээдэшье бэлэн, hэргэлэн байха, буржуазна үзэлэй ямаршье нүлөөдэ сохилто үгэжэ шадаха зэргэтэйбди. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй шиидхэбэринүүд бидэндэ тиимэ эрилтэ табина.

Дайсанай үзэл бодолой нэбтэрэлгэдэ эсэргүү тэмсэлдэ хилын харуулайхид эгээл эдэбхитэйгээр хабаадана. Буржуазна тагнуул оронoймнай газар дайда руу Совет засагта эсэргүү элдэб муухай юумэ: ном, граммафоной пластинка, магнитофоной лентэ гэхэ мэтые хаяна. Эдэ бүгэдые табихагүй найдамтай хаалта табигданхай. Хилын харуулай сэрэгшэдэй табин жэл—бүгэдэ арадай hайндэр. Энэ үдэр гансахан хилэ сахигшадай бэшэ, харин хилэ шадар ажаhуугшадай, арадай дружинын гэшүүдэй, хилэ сахигша эдир нүхэдэй hайндэрөөр Эхэ оронойнгоо нангин хилые хамгаалгада эдэбхитэйгээр туhалдаг найдамтай нүхэдтөө үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэбди. Совет солдат ба граждан хубсаhатай совет эрхэтэн хоёрой дайшалхы нүхэсэлэй мандан байhан сагта дайсан манай газар дээрэ хүлөө табижа шаданагүй, шадахашьегүй. Хилын харуулшад энээниие hайн мэдэжэ, нютагай хүн зонтой хани барисаагаа үргэдхэнэ.

Хилын харуулшад өөhэдынгөө олон тоото шефүүд—хүдэлмэришэд, колхозникууд, эрдэмтэд, артистнууд, уран зохёолшод, композиторнууд, соёл культурын ажал ябуулагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршална. Тэдэнэй халуун анхарал сэрэгшэдыемнай дулаасуулна, бэрхэшээлтэ албыень гоёоно, хүсэ шадалыень нэмээнэ.

Табин жэлэйнгээ ойн үндэрhөө манай хилын харуулшад өөhэдынгөө нүхэдтэ—социалис оронуудай хилэ сахигшадта баярай амаршалга хүргэнэ.

Алдарта табин жэлэйнгээ ойн үдэрые хилын харуулшад дозорто, дайшалхы албан дээрээ үнгэргэхэ. Тэдэнэр Эхэ орон, түрэл парти, агууехэ совет арад тухай hанал бодолтойгоор харуулайнгаа вахтада гараха байна.

(АПН).

Ц.-Д. ХАМАЕВ.

СЭРЭГШЭДЭ МАГТААЛ

hүни,
hүрөөтэй харанхы hүни, бүрхэг. Сахилгаална.
hүүдэгэр хамаг юумэн,
hүүдын ерэhэн шэнги урдаhаашни хэншьеб.
hүү! —
hөөлдэнги бүдүүнээр тэhэршэбэ абяан.
Үү, юун бэ? гээд, ши хүлгөөд орхиногүйш.
Үнөөхил үлэн хомхой уулниш уляан...
hард!
hарьhа эрбээхэй хажуугаарш үнгэршэнэ.
hаадь!
hанаагаа зобоhон харуулшаншье хашхарна.
hүрөөтэй hүни ши юушье илгаруулжа hурааш.
hэргэг, абяархан, автомадаа баряад зогсоош.
Туулган аадар
Тоборсо адхаршана. Аймшагтай шэнги.
Тэнгэри газар хоёр ниилэшэhэн шэнги.
Нижаганаан!
Нюрга руу хүйтэ даалгахаар, харин ши,
Нангин харуулдаа зогсонош.
Инаг тухайгаа шэбшэнэш,
Эхэ тухайгаа, аба тухайгаа,
Эхэ орон тухайгаа шэбшэнэш,
hэргэг зогсонош.
Хүйтэн мэсэ hуйбадаhан дайсан,
Халтал алда, аминш таhалхаа hэдэхэ.
Энэ hүнние эзэгүй hамбаашалхаа бодохо.
Эзэн шамhаа этээрхээд, hаатажаш болохо.
Час, минута бүхэндэ юунш боложо болохо,
Шанга тэмсэл, шуhата тулалдааншье магад.
Ши бэлэнши!
Субаяа-хэдэрээд, шуран янзаар бодохош.
Алдар суу тухай бодонгүй, хүшөө болохош.
Арадтаа мүнхэрхэш. Амараг гансашни
Шам тухайгаа дуу зохёохо. Хүбүүн түрэхэ —
Шамдаал адли. Нэрынь үгэхэ.
Ши, үхэлгүйш, сэрэгшэ!
Амгалан байдал сахигша.
Арадайнгаа түлөө ами наhаяа үгэгшэ.
Ши, үхэлгүйш, сэрэгшэ!

АРМЕНИИН ССР. Н-скэ заставын сэрэгшэд Эхэ оронойнгоо нангин хилые үдэр hүнигүй хёрхоор сахина. Эндэхи газарай метр бүхэн хилын харуулшадай хёрхо нюдэнэй хараа соо. Ногоон малгайтад сэрэгэй болон политическэ эрдэмээ дээшэлүүлжэл байдаг. Мүнөө энэ заставын хүбүүд совет хилын харуулай 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, албан, hуралсалдаа амжалта туйлаhаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заставын сэрэгэй болон политическэ бэлэдхэлэй отличник ефрейтор В. П. Салтиновский албандаа.

ТАСС-ай фото.

Хүбүүмнай сэрэгэй албанда

КОМАНДИРЫНЬ ЭНДҮҮРЭЭГҮЙ

ХАТАШАhАН хуурай хагдан хайрагүйгөөр нюур ама хадхана, заримдаа хүзүүень гэжэгэнүүлээд абахадал гэнэ. Газар хахалха гэhэншэг, бүхы бэеэрээ хадхуур хагда хуха нуга даран урагшаа мүлхинэ. Заримдаа hүрэжэ бодоод, ябагаар гэшхэлhэйшьеб гэжэ hанахаар, теэд болохогүй юумэн болохогүйл ха юм даа. Владимир Зурбаев газарта няалдажа ургашаhандал. Хүлhэниинь уhан шэнгеэр гоожоно. Орёолтонь норожо, сабхинь хүлыень хабшажа эхилбэ. Хэды тиигэбэшье, урда тээхэнэнь шуран солбоноор нугалзан мүлхижэ ябаhан командирhаа холо гээгдэжэ болохогүй. Хүшэр! Гэдэргээ алхамшье сухариhанай хэрэггүй. Үбшэнтэй! Бэеэ адаглахагүйе оролдо! Арба, хорин метр үлөө... Теэд нэгэшье метр урагшаа дабшахань бэрхэ болошоо. Автомадаа гартаа шангаар адхаад, бүхы хүсэеэ зангидан урагшаа дабшана. Мүлхижэ ябахадаа өөртөө бодохо юм:

«Ши, Володя, үсэгэлдэрэй дархан, арбадахиие дүүргэhэн хүбүүн бэшэш. Сэлгеэхэн Сэлэнгэ мүрэнэйнгөө эрьеэр, Улаан-Үдынгөө үйлсөөр ябанагүйш. Ши Эхэ оронойнгоо урда нангин уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдожо ябанаш. Танкист болохоёо гү, үгышье hаа, артиллерист болохоёо сэдьхэгшэ бэлэйб. Энэ хүсэлни бэелүүлэгдэнгүй үлэшоо. Военкомат ошоходом, хилын харуулай сэрэгтэ алба хэхэ болоош гэжэ мэдүүлээ. Үргэн сээжэтэй, мантагар томо майор энеэбхилээд, заяатай, урагшатай байбалши, Зурбаев, би өөрөө хилын сэрэгэй албанда ябаhан хүм,—гэжэ омогорхолтойгоор хэлээ бэлэй. Заяатай, урагшатай! hэ!» —гээд, Владимир Зурбаев адхарhан хүлhөө аршаад абана.

Шожогонон урдаhан хүйтэн уhанhаа уугаад, шулуун дээрэ амаран hууханань, нюдэндэнь гэрэл ороходол гэбэ. Командирынь үнгэргэдэhэн хэшээлэй тобшолол хэбэ. Бэрхэ бэрхэ сэрэгшэдые магтаад, Зурбаев тээшэ эрьежэ:

— Нүхэр, Зурбаев, нюдэнтнай бүргэдэйхиhөө дутахагүй хурса байна. Шадамархан лэ хилын харуулшан болохо хаш,—гэхэдэнь, Владимир Зурбаев гайхаhандаа мүрөө хабшаад, — «шоглоно гү, янаб? Хэшээлдээ hөөл hайн байгаагүйш гэжэ сэхэ хэлэбэлнь hурагтүй дээрэ hэн»,—гэжэ бодобо.

Тиихэдэ Зурбаев командиртаа дэмы гомдоhон байгаа. Командирынь алдуу хээгүй бшуу. Үгы даа, тэрэ хэзээдэшье хиидэ үлүү үгэ хаядаггүй. Командирынь хэлэхынгээ урда hайса бодожо үзэhэн байдаг.

Тэнгэриин зүүн хаяа гэгээржэ, улаа ягаан үнгөөр будагдажа эхилбэ. hэб-hэбхэн хүйтэбэр hэбшэхэн газар дээгүүр мүлхижэ эхилбэ. Удааншьегүй шөбхо хадануудай саанаhаа улаан наран бултайба. Володин зосоо тэниглэн. Тэрэнэй ялалзаhан хара нюдэнүүдынь оршон тойрониие хёрхоор шэртэнэ. Хэды оло дахин нигэжэ Зурбаев Эхэ оронойнгоо hайхан үглөөе унтангүй hахижа хонооб даа. Мүнөө тэрээн шэнги Эхэ оронойнгоо амгалан нойрые hахижа хоноhон хүбүүд автомат буунуудаа бүхөөр адхаад, алад холые hэргэгээр шэртэн ябаа ёhотойл.

Теэд гэнтэ... Гэшүүhэнэй хухарха элихэнээр дуулдаад, хэншьеб гаража ерээ hэн.

«Мүртэнь орохо хэрэгтэй. Теэд хаанаhаа олохобши? Миин hуужа болохогүй. Бэдэрхэ хэрэгтэй. Сагаа яашье гээжэ болохогүй. Түргэлэ», — гэжэ Зурбаев бодоодхибо.

Мүр мүшхэлгэ эхилбэ. Оршон тойрон газараа тэрэ hайн мэдэхэ. Тон наринаар бэеэ абажа ябана. Одоошье «дайсанай» мүртэ оробо. Мүнөө бүри hэргэг ябаха хэрэгтэй. «Дайсан» өөрhөөнь мэхэтэй байжа болохо. Нилээд холо ошожо үрдиhэн байгаа. Модоной саана юунэйшьеб бүрэгэнэхэ халта үзэгдэбэ. Зурбаев автомадаа бэлэн бараад, доошоо hуугаад орхёо hэн. Үндыжэ яашье болохогүй. Мүлхижэ оробо. Мүлхихэдөө hүрамар бэрхэ болошоо. Абяа үгэжэ болохогүй. Зурбаевта мүрдүүлжэ ябаhанаа «дайсан» ойлгоогүй. Зурбаев багахан гүбээ тойроод угтаха гэжэ бодобо. Нүхэдынь хажуу тээнь. Хонхосог соо ороод хүлеэжэ, маряажа хэбтээ hэн. Тэрэ алдуу хээгүй. «Дайсан» хулгана маряаhан үнэгэн мэтэ гаража ерэбэ.

«Гараа үргэгты! Бууга хаягты!» — гэhэн Зурбаевай шанга үгын дуулдахада, «дайсан» юушье хэжэ шадахаяа болиходоо, бэеэ тушааха баатай болоо hэн. Иигэжэ хэды олон «дайсадые» Зурбаев барижа тушаагаа гээшэб! Тэрэ мүнөө баян дүй дүршэлтэй хилын харуулшадай тоодо ородог.

Мүнөө Владимир Зурбаев отделениин командир болонхой. Олоhон дүй дүршэлөө нүхэдтэеэ дуратайгаар хубаалдадаг. Тэдэнэй хэлэhэн юумые анхаралтайгаар шагнадаг. Ганса өөрынгөө түлөө бэшэ, нүхэдэйнгөө түлөө харюусаха болоhондоо Зурбаев ойлгоогүй олон юумэеэ ойлгожо абаха, тэрэнээ нүхэдтөө шадамар бэрхээр хөөрэжэ hонирхуулха, гүнзэгыгөөр ойлгуулха гэжэ оролдодог.

Үгэ дууласагүй зарим нэгэн сэрэгшэд байдаг. Эгээл тиимэ сэрэгшын тоодо Андрей Соколовский ородог hэн. Тэрэ ехээр бэеэ hайрхаха, хэрэгтэ хэрэггүй олон табые шашаха дуратай бэлэй. Теэд үнэн дээрээ hуралсалайнгаа талаар бултанай хойно ябадаг байгаа. Зурбаев Андрейтэй тэсэмгэйгээр хөөрэлдэдэг, ойлгоотүй юумыень ойлгуулха гэжэ оролдодог hэн. Энэнь туhа болобо. Командирайнгаа үгыень дууладаг, хэлэhэн юумыень жэншэд гүүлэнгүй дүүргэдэг болонхой. Тэрэ эрхим сэрэгшэдэй тоодо гаража шадаа.

Владимир Зурбаевай отделени эрхимүүдэй нэгэн болонхой. Тиихэдэ сержант Зурбаев «Отличный пограничник» гэhэн дүрбэн тэмдэгтэ хүртэнхэй. Имэл даа, манай Буряад нютагай хүбүүн, эрхим сэрэгшэ Владимир Зурбаев.

П. МИРОВ.

БАТА БЭХИ ХЭРЭМ МЭТЭ

БАЙГАЛАЙ үмэнэхи хилые сахигшад парти, правительствынгаа, арад зонойнгоо бата найдабариие гүйсэд харюулхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм шадабаряа гарган, үнэн сэхээр албаяа хэнэ. Тэдэнэрэй, албан хэрэгэй, дайшалхы замай урдахи түүхэ дурдахада, нютаг зоной халуун туhа, дэмжэлгэдэ түшэглэн, атаман Семеновой, барон Унгерным сагаан гвардиин дээрмэшэдые хилэ шадарай улаан сэрэгшэд бута сохижо үгы хэhэн юм. Хилын харуулшадай отряд 1939 ондо Халхын гол дээрэ япон самурайнуудтай шэн зоригтойгоор дайлалдаа hэн.

Байгал шадарай зүүн хилын хэдэн мянгаад сэрэгэйхид Забайкалиин стрелково дивизитэй хамта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаа. Тус дивизиин сэрэгшэд бултадаа шэн зоригтойгоор дайлалдаhанайнгаа түлөө засаг түрын хайра шагналда хүртөө. Ленинэй орденоор дивизи шагнагдаад, гвардиин хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, Днепровско-Забайкальска гэжэ нэрэ алдартай болоhон юм.

Буряад оронhоо анха түрүүшынхеэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Дээдэ-Тори нютагай Гармажаб Аюрович Гармаев хилые сахигша байhан юм.

Ахамад нүхэдэйнгөө алдарта замыень саашань үргэлжэлүүлэн, мүнөө хилэ дээрэ алба хэжэ байhан офицернүүд, солдадууд арад түмэнэйнгөө амгалан ажалые хёрхо хурсаар хамгаална.

Хилын сэрэгэйхидэй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ нүхэд Г. В. Вшивков, В. И. Ткачук, В. В. Сбитнев, И. Ф. Шейко, В. П. Понамарев гэгшэдэй командалдаг подразделенинүүдэй сэрэгшэд бултанhаа hайн амжалта туйлаба. Нүхэд Мерзляков, Катечкин, Семин, Говоров, Духанин, Рыбалкин, Трусов, Каньшин, Большаков, Литовкин, Шабанов гэгшэдэй отделенинүүд эрхим отделенинүүд гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Ойн баярай урдахи вахтада жагсаха зуураа, сержантнууд Поляков, Власов, Семин, ефрейторнүүд Крестьянинов, Алушинов, Корнев, солдадууд Щербаков, Трушев, Конюшев, Воробьев, Варламов, Гриценко гэгшэд СССР-эй хилэ шадарай гурим эбдэгшэдые элирүүлhэн байна.

Хилые сахигшад совет нютаг зонтоёо холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, үргэдхэхые оролдоно.

Хилэ шадарай город, тосхонуудта hайн дуранай дружиннигуудай эмхинүүд бии. Олонхинь хилын харуулшадта халуун туhаламжа үзүүлнэ. Жэшээлэн нэгэ баримта дурдабал, дружинник Анна Петровна Протасова хилын станцида нэгэ hэжэг түрэмөөр хүниие адаглаад, КПП-дэ хонходобо. Тэрэ дороо сэрэгшэд танигдаагүй хүниие бариhаниинь, тэрэ нюусаар хилэ дабаhан байгаа.

Худөө тосхоной эрхэтэн нүхэр Елисеев үнгэрhэн намар хилэ алхаhан хүниие бариад, сэрэгэйхидтэ асаржа тушаагаа hэн.

Хилэ хамгаалгада эдэбхитэйгээр туhалhанайнтаа түлөө олон хүн жэл бүри магтаал, шагналда хүртэдэг байна. «СССР-эй хилые сахилгада шалгарhанай түлөө» гэhэн медаляар Буряадай республикаhаа 28 хүн шагнагданхай. Тэдэнэрэй дунда И. А. Липин, В. С. Переушин, С. С. Сороковиков, В. Т. Хобло, А. М. Вершинин, И. Р. Агафонов болон бусад бии.

Хилые сахигшадай гэр байдал түхеэрэлсэхэ болоод, материальна ондоо туhаламжа үзүүлхэ талаар нүхэд И. Р. Агафонов. И. П. Осеев, П. С. Очиров, А. Н. Соковиков, Б. Б. Шагдыров гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг колхоз, совхозууд илангаяа эдэбхи үүсхэл гаргана.

Алдарта 50 жэлэйнгээ ойн баяр амжалта түгэс угтан тэмдэглэхэ зуураа, манай хилын сэрэгэйхид инаг дуратай Эхэ оронойнгоо амгалан байдалые бата бэхеэр аршалан сахихабди гэжэ Коммунис партияа, совет арадаа гүнзэгыгөөр найдуулна.

М. КУРОЧКИН, Т. ОЛОЕВ,
хилын харуулай офицернүүд.

НОГООН МАЛГАЙТАЙ ХҮБҮҮД

Хилэ сахигшын тэмдэглэл

I

ХИЛЭ... Улаан, ногоон үнгөөр алагтуулан шэрдэгдэһэн үндэр бахана. Совет Социалис Республикануудай Союзай Балта Хадууртай герб эндэ үдэр, һүнигүй толорно. Эндэһээ сааша хариин гүрэнэй газар. Эндэһээ нааша түрэл ороноймнай түрэл дайда эхилнэ. Энэ нангин хилые ногоон малгайтай сэрэгшэд хёрхо наринаар сахина. Совет арадайнгаа ажал, зол жаргалта ажабайдалые хүдэр дорюун үдэрые, даруу номгон һүниие ногоон малгайтан хамгаалан сахина.

Жаргал зоболон хоёрой
тэгэндэ
Жагсаал хилын харуулшад.
Харанхы һүни, үдэршье тэндэ
Харыш—зогсонол сахюулшад.

...Дурамбай соомнай хариин дайдын боро боро гүбээнүүд зурылдан харагдана. Тэдэнэй саана нэгэл кишлак бии хэбэртэй. Набтархан шабар гэрнүүд газарта няалдаһан шэнгинүүд. Үйлсэ, гудамжа үгы юм гү гэжэ һанамаар. Наада таладань хлопок таридажа байһан хүнүүдэй бүгдэгэшэлдэхэнь тон элн. Гараараа тарина. Нэгэшье трактор, машина харагданагүй. Сагаан хубсаһатай хоёр таряашан горхоной эрьедэ загаһа хахуулидана. Саанань түүдэг табигданхай. Утааниинь аалихан хөөрэжэ, хабарай тэнгэри өөдэ уйтайгаар һуунагтана. Тиинһээр байтар тэмээн хамбы унжылгаһаар дүтэлбэ. Хазаар моритой хүн хажуудань ябана. Тэрэ хүн гэнтэ һэрниһэндэл жолоогоо огсэ угзаран, загаһа хахуулидажа һуугаашадта туласа гүйлгэжэ ерэбэ. Ташуураа далагашуулан, юушьеб хэлэнэ хэбэртэй. Загаһаша хоёр һуга харайн бодожо, хлопогой поли тээшэ гүйлдэшэбэ.

Хажуудаа һууһан Илдус нүхэртөө дурамбайгаа һарбайбаб:

— Харыш, харыш! Юун боложо байна гээшэб?

Илдусни харажал харажал байна. Һүхиржэрхибэ:

— Тэрэ хазаар моритой хүншни нэгыень намнашаба. Эй, хүсэбэ. Морин дээрэһээ ташуурдажал мэдэбэ. Сохихо гээшэнь.

Дурамбайень саб шүүрэбэб. Үнэхөөрөөшье, ажалаа хаяад, загаһа хахуулидажа һууһан хүниие сохижол, сохижол байна...

Харин дайдада болоһон энэ ушарые хоёр нюдөөрөө хаража байхада, зэбүүрхэмээр һэн...

Тэрэ сохилгыешье харахаяа болёод, хилээ зубшан шэртэнэбди. Бургааһанай һөөг, добо дошо, горхоной долгин, үндэрөөр ургаһан хулһан бүхэн хёрхо дурамбайн нюдэнһөө хоргодожо шаданагүй.

Илдусни намаяа хадхана:

— Ара тээшээ хара даа. Тад ондоо байдал!

Эрьеэд, өөрынгөө Эхэ ороной тала дайдые харахадамни, сэлюун уужам полинууд дээгүүр, хори-гушан трактор гүйлдэнэ. Хлопок тарина. Машинанууд тооһо бурьюулан холодоно. Саанань бүри холошог хэдэн дабхар саб сагаан гэрнүүд зурына. Сэсэрлигэй ногоон хүшэгын саагуур хоргодоһон колхозой түб бууса. Мотоцикл унаһан хүнүүд зурагашалдана. Түмэр харгыгаар экспресс шуумайна. Барилгын үндэр крануудай тохорюун ута хүзүүнүүд тонгойлдоно.

— Иимэ гоё һайхан байдалые сахижа байналди даа, — гэжэ Илдусни хэлэнэ.

Хилэ... Эгээл эндэ байхадаа, Эхэ оронойнгоо, арад зоноойнгоо этигэл найдабарине хэзээ хэзээнэйхиһээ гүнзэгыгөөр мэдэрхэш, үндэр ехэ харюусалгаяа үнэн зүрхэнһөө ойлгохош.

II

НОГООН МАЛГАЙТАЙ хүбүүд Эхэ оронойнгоо нангин хилые үдэр, һүнигүй сахина. Һалхи шуурган буужа, хүнэгөөр адхаһан шэнгеэр аадаршье адхаржа байг! Хилэээ сахихаяа сэрэгшэд гарана. Газар тэнгэри хоёр нийлэн, гал сахилгаан огторгоие зуража байг! Газар хүдэлжэ, хада уулын шулуун хамха бута һүрэн, нара халхалһан үүлэ манан хөөрсэгэнэжэ байг! Хилэээ сахихаяа сэрэгшэд гарана.

Минии нүхэд хилэ дээрэ алба хэжэ байба. Тэдэнэй дунда Борис Днепровский гэжэ хүбүүн бии һэн. Хилэ дээрэ һаяхан ерээд, гурба хоноод байхадань, заставын начальник залуу сэрэгшэдые суглуулба. Хилын сахюулда хори гаран жэлдэ алба хэһэн, буурал толгойтой боложо ябаһан майор заставынгаа түүхэ тухай хөөрэжэ үгэбэ.

...Хори гаран оноудта һэн. Дунда Азиин урда районуудта басмачууд хиирэһэн зандаа. Тэдэнэр харин газар дээрэһээ манай дайда руу сүмэрэн орожо, совет кишлак, аулнуудые тонодог, комсомолшууд болон коммунистнуудые галдадаг, үхэр мал, хони ямаа тууджа абаашадаг бэлэй. Басмачуудай дунда Ибрагим-бек гэдэг нэгэ удмарша илангаяа «суурхадаг» һэн. Тэрэ яаха аргагүй мэхэтэй. Гэнтэ бии боложо, шуһата хэрэгээ үйлэдөөд, гэнтэ үгы болошохо. Мүр улаяашье харуулхагүй. Басмачуудай хэршье харатай, мэхэтэй һаа, ногоон малгайтай сэрэгшэд тэдэнние отожо, нилээд олыень хюдадаг, баридаг байба.

Намарай нэгэ харанхы һүни хилэ дээрэһээ мэдээсэл ерэбэ. Ибрагим-бегэй бандидууд хилэ дабан ороод, кишлагууд тээшэ шэглэбэ гэжэ дуулдаа. Заставын начальник, залуухан лейтенант Давид Ярошевский арбан долоон сэрэгшэдые абаад, басмачуудай халуун мүрые мүшхэбэ. Үдэр боложо байхада, тэдэнние хүсэбэ.

Хатуу шанга тулалдааншье эхилшэбэ даа. Басмачууд һайнаар зэбсэгжэнхэй. Хүн бүхэниинь англиийска карабинтай, ташуур буутай, һэлмэтэй. Таби гаран бандидууд бархаануудай саанаһаа халуун туулгаар шабадаба.

Давид Ярошевский сэрэгшэдээ хоёр бүлэг болгожо хубааба. Өөрөө нэгэ бүлэгые толгойлбо. Хоёрдохи бүлэгынь бандидуудай ара талаһаа оробо. Заставын начальник булад һэлмэеэ дээрэ далайгаад, «ура» хашхарһаар дайсад тээшэ харайлгаба. Иимэ добтолго хүлеэгээгүй басмачууд үймэшэбэ. Энэ хүлгөөн соогуур Давид Ярошевский гурбан хүниие сабшажа унагааба. Алуулһан гурбанай нэгэн «суута» Ибрагим-бек байшоо. Ударидагшагүй болоһон дайсад ухаа мэдээгүй тэрьелбэд. Эгээл энэ үедэ Давид Ярошевский хүндөөр шархатан унашоо. Удангүй наһа бараа.

...Борис Днепровский Давид Ярошевскиин нэрэмжэтэ заставада алба хэжэ эхилээ һэн.

Нэгэтэ һүни тревого болобо. Хилэ дээрэ хүнэй мүр олдоо. Борис Днепровский хоёр сэрэгшэтэй суг Хуурай жалга гэжэ газарта ошобо. Дайсан энээгүүр ерэжэ магад...

Хилэ дээрэ ракетэнүүд хөөрэн дэгдэжэ, үдэртэл адли һаруул болоно. Борис хоёр хүбүүдтэеэ гэтэжэл хэбтэнэ. Нэгэ, хоёр, гурбан час үнгэрбэ. Үүр сайжа эхилбэ. Түрүүшын шубууд жэргэнэ. Тиинһээр байтар Хуурай жалгын адагай хадхуур носоргоноон соо һаршаганаха абяан дуулдаба.

Сэрэгшэд автомадуудаа тодхонхой, амилхаяаш болёод хэбтэнэд. Жалгые үгсэн, нэгэ хара юумэн дүтэлбэ. Ойрохоно ерэхэдэ, хүн болобо. Хойнонь үшөө нэгэн. Гурбадахи хүбүүнэйнгээ үндэгэд гэхэеэ һанахада, Борис гараараа зангаад орхибо:

— Хэбтэ!

Элһэ махаһан хоёр хүн арбан алхам хажуудань хүрэжэ ерэбэ. Гэнтэ захирһан хоолой дуулдашаба.

— Зогсо! Гараа үргэ!

Мэгдэһэн дайсан ташуур буугаараа буудаад абаба. Тиихыньшье тэндэ толгой дээгүүрнь автомадай шуран һомод эшхэрэлдэбэ. Яахаяашье ядаһан дайсад буугаа хаяад, гараа үргэбэ...

Хилэ... Ногоон малгайтай хүбүүдшни шамаяа хёрхоор сахина, хилэ! Совет гүрэнэй нангин хилэ найдамтайгаар суурглаатай.

III

ДОМОГТО ОРОҺОН хилын харуулшан, подполковник Никита Карацупа (мүнөө полковник) манай частьда ерээ һэн. Клуб соо сэрэгшэд олоороо сугларанхай. Хөөрөөень шагнахаяа хүлеэжэ яданги.

Суута Карацупын нэгэ хөөрөөн һанаанһаамни гаранагүй.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай шэрүүн жэлнүүд. Алас-Дурна зүгэй хилэ дээрэ Никита Карацупа Индус нохойтоёо алба хэдэг байгаа.

Нэгэтэ тэрэнэй харуулда байтарнь, юһэн диверсант хилэ дабаба. Карацупашье Индус нохойтоёо мүрыень мүшхэжэ ороо.

Хилэһээ арба гаран модо холо ошоһон дайсад шугы соо ороод, һанаа амархан хөөрэлдэжэ һуубад. Бултадаа һайнаар зэбсэгжэнхэй.

Никита Карацупа һайн гэтэжэ хараһанай һүүлээр дүтэхэн мүлхижэ ошоод гэнтэ һүхирбэ:

— Урагшаа, нүхэр! Петров баруун талаһаань оро! Иванов урда талаһаань!

— Буунуудаа хаягты! — гэжэ һүүлдэнь хашхарба.

Мэгдэшэһэн дайсад дээрээ ортоһондоо айжа, буунуудаа хаясагааба. Гартаа хоёр пистолет бариһан Карацупа диверсантнуудта дүтэлбэ. Эгээл энэ үедэ нэгэ дайсан юунэй болоһые ойлгоо хаш: газарһаа буугаа саб шүүрэбэ. Индус нохой сахилгаан мэтээр зуралзажа ошоод, гартань аһажа, автомадыень алдахуулба.

Никита Карацупын дайшалхы зам—баатарай зам. Алба хэхэ үедөө табан зуу гаран дайсадые барьяа. Хэдэн олон нохойнь алуулаа. Өөрөөшье шархатаа.

Суута сэрэгшын хөөрөөе шагнажа һууходаа, совет хилын харуулшадай, ногоон малгайтанай хэды ехэ эрэлхэг зоригтойе, Эхэ орон, Коммунис парти, арад зондоо үнэн сэхэ байһыень гайхан, омогорхон байгаа һэм.

Совет гүрэнэй хилэ... Энэ хилэ гансахан газар, уһан, агаараар гарадаг бэшэ юм. Энэ хилэ ногоон малгайтай сэрэгшэдэй зүрхэ сэдьхэл соогуур гарадаг. Манай хилын сахюулшад Эхэ оронойнгоо альганайшье зэргэ газарые дайсадта үгэхэгүй, батаар сахин, батаар хамгаалан байдаг, байхашье...

Намжаа номгон һүниие сахижа,
Нангин хилэ дээрэ би зогсоном.
Мүлхинэ гү дайсан тэндэ
маряажа?
Мэргэн буумни, алдахагүйш
сохом.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Агаарташье, уһан дээрэшье, хуурай газарташье Эхэ оронойимнай хилэ хёрхоор сахигдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хилын харуулшадай вертолёдой экипаж капитан К. И. Куркинай хүтэлбэри доро агаарһаа ажаглаһан дүнгүүд тухайгаа һүниин дозорто хэлэжэ үгэнэ.

ТАСС-ай фото.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ

ФРАНЦИДА БОЛОЖО БАЙҺАН ШАНГА ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

Францида боложо байһан шанга үйлэ хэрэгүүдтэ бүхы дэлхэйн олониитэ анхарал хандуулна. Хабарай уһанай үер шэнги ангиин тон шанга тулалдаан бүхы орон дотор дэлгэрээ. Забастовко хэһэн хүдэлмэришэдэй тоогой улам олон боложо байһан тухай шэнэ мэдээнүүд үдэр бүри абтана. Түрүүшээр тэдэнэй тоо арбаад мянга байгаа. Удаадахи үдэрынь хэдэн зуу мянга, тиигээд хэдэн миллион болоо. Мүнөө 10 миллион үлүүтэй хүн забастовко хэжэ байна. Иимэ ушар 1936 оноһоо хойшо Францида үзэгдөөгүй юм!

Франциин хүдэлмэришэд юрын забастовко хэнэ бэшэ. Тэдэнэр промышленна предприятинуудые эзэлнэ, заводуудай үүдэнүүдтэ Улаан тугуудые үлгэнэ, «Интернационал» дуулалдан үйлсэнүүдтэ гарана. Металлургическа ба машина бүтээлгын заводуудта эхилһэн забастовочно хүдэлөөн мүнөө экономикын бүхы һалбаринуудта үнэндөө дэлгэрээд байна. Ороной бүхы түмэр замуудаар, Парижай, Леоной, Марселиин, бусад городуудай городской транспортаар поездүүдай ябуулга, гражданска аэропортнуудһаа самолёдуудай ниидэлгэ сүм болюулагданхай.

Сорбонниско университедтэ болоһон, полициинхидаар шэрүүн шангаар дарагдаһан студентнүүдэй бүһалгаан забастовочно хүдэлөөнэй хүсэтэ ехээр дэлгэрэлгэдэ түлхисэ боложо үгөө. Һуралсалай хархис гуримда эсэргүүсэн студентнүүдэй хэһэн үнэн зүб тэмсэлые Франциин хүдэлмэришэн анги дэмжэжэ, талархалгын забастовко майн 13-да хээ.

Зүгөөр француз хүдэлмэришэд правительствада өөһэдынгөө эрилтэнүүдые мүнөө табилсана. Франциин Коммунис партиин онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, правительство хадаа «томо капиталай аша туһые хараһан, хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалша хүн зоной аша туһада эсэргүү, залуушуулда эсэргүү, Франциин мүнөөнэй ба ерээдүйн аша туһада эсэргүү ябуулгануудые хэнэ».

Забастовко хэжэ байһан хэдэн олон миллион француз ажалшад өөрынгөө хүсэндэ, өөрынгөө хэрэгэй үнэн зүб байһанда лабаар этигэн найдадаг байһанаа эли тодоор харуулна. Заводууд, вокзалнууд, эмхи зургаанууд, банкнууд болон һуралсалай газарнуудые эзэлхэдээ, эрилтэнүүдэймнай хангагдаха хүрэтэр тэдэнние эзэлһэн зандаа байхабди гээд хүдэлмэришэд мэдүүлнэ. Антисоциальна декредүүдые болюулха, хүдэлмэришэдые ажалаар хангаха, хүдэлмэриин үдэр богони болгохо, пенси абаха наһые 60 хүрэтэр доошолуулха, предприятинуудтахи профсоюзуудые бүри ехэ эрхэтэй болгохо тодорхой хэмжээнүүдые абаха тухай эрилтэ ВКТ гэжэ профсоюзна нэгэдэлэй хүтэлбэри ажалшадай зүгһөө хэһэн байна.

Францидахи тэмсэл үдэр ерэхэ тудам ургадана. Городуудай удаа хүдөө тосхонуудай ажалшад хүдэлөө хэжэ эхилээ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй национальна союзэй уряагаар, правительствын хүдөө ажахын политикада таряашадай эсэргүүсэн тэмсэхэ үдэр майн 24-дэ үнгэргэгдөө. Энэ үдэр бүхы Франци дотор таряашадай ехэ демонстрацинууд боложо, тэрээндэ хабаадагшад газар таряалан эрхилэгшэдэй байдалые һайжаруулха, залуушуулые хүдэлмэреэр хангаха эрилтэ хэһэн байха юм.

Францида тохёолдоһон байдалай онсо өөрэ шэнжэнь гэхэдэ, правительствын дотоодын политикын шэглэлдэ дурагүйлхэлгэ, городууд болон тосхонуудай үйлсэнүүдтэ, парламентын зүүнэй үзэл баримталдаг депутадуудай дунда эсэргүүсэлтэ үүсхэһээ гадна, правительственна партинуудай зэргэдэ эсэргүүсэлтэ үүсхэнэ. Энээниие зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй баалалтаар Национальна суглаанда болоһон шанга үгэ хэлэлгэнүүд угаа эли тодоор харуулаа.

Правительственна талын хоёр мэдээжэ ажал ябуулагша Рене Капитан, Эдгар Пизани правительствын политикые зүбшөөдэггүй байһанайнгаа тэмдэг болгон, өөһэдынгөө депутатска мандадуудһаа арсаһан байха юм. Һаяхан болотор Помпидугай правительствада хүдөө ажахын министрэй тушаал даажа байһан Эдгар Пизани правительствада этигэл найдабари үзүүлхэгүйн түлөө дуугаа үгэхэб гээд мэдүүлһэн байна. Правительствын тушаалһаа бууха, демократическа союзай арадай правительство байгуулха тухай Компартиин Генеральна секретарь Вальдек Роше эрилтэ хээ. Социалис партиин генеральна секретарь Ги Молле, демократическа ба социалис хүсэнүүдэй федерациин түрүүлэгшэ Миттеран мүн лэ иимэ удхатай мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна.

Правительствын хуби заяан хилгааһанай эрмэг дээрэ тогтоод байба. Правительствада этигэл найдабари үзүүлхэгүйн түлөө 233 дуун үгтөө, тайлбарилан хэлэбэл, шухала болохо диилэнхи олонхиин дууһаа 11 дуун үсөөн байшоо. Гэбэшье Национальна суглаанда болоһон дуугаа үгэлгын үрэ дүнгһөө дүлдыдүүлангүйгөөр, өөһэдынгөө үнэн зүб эрилтэнүүдые хангуулхаар француз ажалшад хүсэд шиидэнги байһаар. Тэдэниие Франциин зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд, хамагай түрүүндэ коммунистнууд дэмжэнэ. «Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангуулхын түлөө тэмсэжэ байһан ажалшадта талархажа байһанаа Франциин Коммунис парти дахяад мэдүүлнэ, тэрэшэлэн мүнөөнэй демократическа шэнжэтэй дээдэ һургуулиин түлөө тэмсэһэн студентнүүдтэй һанал нэгэдэжэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ» гээд Вальдек Роше онсолон тэмдэглээ.

ИТАЛЬЯН КОММУНИСТНУУДАЙ ЕХЭ АМЖАЛТА

Майн 19—20-до болоһон парламентска һунгалтада Италиин Коммунис парти ехэ илалта туйлаа. Коммунистнууд 8.555.000 дуу абаһан байна. Энэ хадаа урда тээхи ямаршье һунгалтынхида орходоо тоогойшье, мүн процентыншье талаар һуралгүй олон. Компарти депутадуудай палатада 177 һуури, сенадта 87 һуури эзэлхэ болоо. Урда тээхи, 1963 ондо болоһон парламентска һунгалтада коммунистнууд 7.767.000 дуу абажа, депутадуудай палатада 166 һууритай, сенадта 83 һууритай байһан юм.

Һаяхан байгуулагдаһан пролетарска нэгэдэлэй социалис парти Компартитай нягта холбоо байгуулан ябуулга хэхэлээ, 1.414.000 дуу абажа, мүн лэ ехэ амжалта туйлаа. Депутадуудай палатада 23, сенадта 14 һуури тэрэ эзэлхэ болоо. Эсэстэнь Компартиие тойрон нягтаар жагсаһан зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд дуунай 30 гаран процентые абаа, ороной дотоодын политическэ ажабайдалда бүри ехэ нүлөөтэй болоо.

Һунгалтын үедэ зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдтэй гол үрдилдэгшэнь «зүүнэй центр» гэдэг правительственна коалици байгаа бшуу. Тэрээн дотор итальян капитализмын гол хүсэнүүдэй ашаг туһые хараладаг христианско-демократическа парти ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Томо капиталай ба католическа сүмын дэмжэлгын ашаар хорёод жэлэй турша соо тэрэ засаг барижа байна. Энэ партитай хамта правительственна коалицида 1966 оной намар байгуулагдаһан нэгэдэмэл социалис парти оролсоно. Энэ парти христианска демокрадуудтай холбоогоо үлөөхэ, НАТО гэжэ эзэрхэг түримхэй союзые бэхижүүлхэ уряатайгаар һунгалтада хабаадаа.

Томо капиталда һаймһарха энэ политикынгаа түлөө баруунай үзэл баримталдаг социалистнуудай хүтэлбэри горитойхон хохидолдо ороо. Нэгэдэмэл социалис парти миллион хахад үлүүтэй дуу дутуу абаһан байна. Иигэжэ «һунгалтада ехээр урагшагүйдэһэнэйнгээ һүүлээр өөрынгөө нэгэдэлые аршалха асуудалаар Ненниин нэгэдэмэл социалис партида горитой бэрхэшээл тохёолдохо» гээд Рейтер агентство уридшалан хэлэнэ.

Христианска демокрадуудтай шэнэ коалицида хабаадалсахые хүсэнэгүйбди гэжэ партиин зүүнэй тала мүнөө Неннидэ дуулгаад байна. Тохёолдоһон байдалые партиин хүтэлбэри удааруулангүй хаража үзэхэ ёһотой гэжэ зүүнэй талын хүтэлбэрилэгшэ Ломбарди һанамжалан хэлэһэн байна. Зүүнэй тала баридаг ңүгөөдэ фракцинь партиин съезд дары түргэнөөр зарлаха эрилтэ хээ.

Италида болоһон һунгалтын үедэ зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй амжалта туйлаһанһаа уламжалан, Холбоото Штадуудта, Баруун Германида, бусад капиталис оронуудта сошордон мэгдэлгэ болоно.

Һунгалтын дүнгүүд хадаа бүхы түрүү хүсэнүүдые нягтаар жагсааха талаар коммунистнуудай бэелүүлдэг политикын зүб байһые гэршэлээ, эб найрамдал болон ороной национальна аша туһые хамгаалха зорилгоор Компартиин табиһан программын хүндэтэй байһые харуулаа. Тус программа тодорхой демократическа шэнэдхэлгэнүүдые, НАТО-һаа Италиин гараха, тэрэнэй газар дээрэхи сэрэгэй баазануудые усадхаха, социальна ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ, хүдэлмэригүйшүүлые усадхаха ябадал хараалһан байха юм.

ГУРИМШУУЛГЫЕ ИЗРАИЛЬ ҺААТУУЛНА

Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдал шахардуу шанга, эб найрамдалай, энэ районой арадуудай аюулгүй байдалда гай түбэгтэй байһан зангаараа. Израилиин гүрэнэй ажал ябуулагшад араб оронуудые сэхээр занаһан үгэ[...] лэнэ. Иордани, Сири ба[...] эсэргүү харата аашануудай[...] лиин сэрэгэйхид гаргажа[...] Эблэрэлгэ тухай хэлсээе[...] гэй араб хүн зониие бууда[...] эрхэтэдые алаха хюдаха, [...] товалха ябадал мүнөө [...] үзэгдэжэл байдаг.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байда[...] асуудалда Аюулгүйн Совет[...] недели соо хэдэн заседани[...] рюулха баатай болоһон [...] Израилиин харата ябуулга[...] хэлэгшэдэй олонхидынь[...] буруушааба. Эзэмдэгдэһэн а[...] нуудые бүхөөр бариха зорил[...] һан бүхы хэмжээнүүдээ Изр[...] люулха ёһотой гэжэ тэдэ[...] хэһэн байна. Иерусалимай [...] бииe ниилүүлэн абаха һэдэ[...] сахыень Израилиие уряал[...] ци Совет диилэнхи олонхи[...] баталан абаа.

Гэхэ зуура, Аюулгүйн Со[...] резолюциие хэрэгсээнгүй ба[...] шалга Израилиин правител[...] гана. Дүтын Зүүн зүг туша[...] баталан абаһан бүхы резо[...] та мүн лэ иимээр Израиль [...] байгаа.

Дүтын Зүүн зүгтэ амгала[...] гуримшуулга хэхэ боди[...] һуури боложо үгэһэн Аюул[...] ведэй нёдондо жэлэй ноябр[...] резолюцида Израиль ба[...] хандаһан байна бшуу. [...] ехээр баалалта хэһэнэй [...] резолюциие Израиль [...] байгаа гээшэ. Зүгөөр энэ ха[...] доол мэхэ гохо байгаа гэж[...] хи ушарнууд харуулжа ү[...] дэһэн араб газарнууд дээр[...] гөө сэрэгүүдые гаргаха[...] лиин правительство урда [...] на. «Нёдондо жэлэй июни[...] эхилхын урда тээхи үеын [...] раиль хэзээдэшье тэхэрин[...] гээд Израилиин информаци[...] нистр үһэрюугээр мэдүүл[...] юм.

Эзэлһэн газарайнгаа зар[...] һаань бүхөөр барижа шад[...] Тель-Авив һанаашалда[...] нюунагүй. Израилиин зү[...] шэд эзэмдэгдэһэн араб г[...] буферна «Палестинска гү[...] гүүлха оролдолго ехээ[...] Өөрынь мэдэлдэ байхаар[...] гожо байһан «гүрэнөө» [...] хэбэртэйгээр харуулхын [...] квислингнүүдые» Израиль[...] дэржэ байнхай.

Амгалан ёһоной гури[...] һаатуулхадаа, Израиль [...] гээдүүд Холбооото Штадууд[...] гэдэ түшэглэнэ. Израилиин[...] гын засагаархидай эзэл[...] нэгэдүүлхэ эрмэлзэлгые [...] элитээр мэдэрхээ США-[...] түлөөлэгшэд зүрхэлнэгүй[...] американ түлөөлэгшэд Аю[...] ведтэ өөһэдынгөө хэдэг [...] даар израиль эзэрхэг түри[...] лэ туһалдаг байна бшуу [...] ведэй үрэ ехэтэй шиидхэ[...] да һаад ушаруулхын түлө[...] хы һэдэлгэнүүдые хэнэ.

Г. Ш[...]

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ДРВ-гэй НАЦИОНАЛЬНА СУГЛААНАЙ СЕС[СИ]

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй гурбадахи зарлалай Национальна суглаанай дүрбэдэхи сесси эндэ болоо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ президент Хо Ши Мин түрүүтэй ДРВ-гэй партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад хабаадаһан байна.

ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг сесси дээрэ дэлгэрэнгы элидхэл хээ.

Американ империалистнуудта, туһамаршадтань эсэргүү тэмсэлые Национальна сүлөөрэлгын фронтын хүтэлбэреэр хэжэ байһан Урда Вьетнамай арадай сэрэгэй ба политическэ амжалтануудые элидхэлэйнгээ нэгэдэхи бүлэгтэ премьер-министр тэмдэглээ.

ДРВ-дэхи байдалда Фам Ван Донг элидхэлэйнгээ хоёрдохи [...] рюулаа.

Вьетнам арадай тэмса[...] хоорондын талархалда з[...] элидхэлэй гурбадахи хү[...] Ван Донг, тусхайлбал, ш[...] тэмдэглээ. Вьетнам арада[...] танууд Советскэ Союзай[...] циалис оронуудай угаа [...] дэмжэлгэ ба туһаламжа[...] гүй холбоотой.

ДРВ-гэй ба США-гай [...] вануудай түлөөлэгшэдэй [...] рижда боложо байһан үг[...] лөөнүүд бомбодолгонууд[...] бүхы газар дээрэ хэгда[...] рэгэй ябуулгануудые С[...] вительствын бултыень [...] гөөр болюулха тухай з[...] хэхэ зорилготой юм. Энэ[...] лэ хоёр талата хамаат[...] нуудаар хөөрэлдөөн бол[...] хөөрэлдөөн тухай хэлэх[...] премьер-министр онсолон[...] байна.

Правительствын дото[...] даалын политикые, США [...] түримхэй ябуулгада эсэр[...] ороноо абархын түлөө. Д[...] циалис байгуулалтын т[...] хараа шэглэл хүсэдөөр [...] резолюциие сессидэ хай[...] талан абаа.

ДРВ-гэй гурбадахи з[...] циональна суглаанай эр[...] гын болзорые һунааха т[...] бэри сесси баталан аба[...]

ДРВ-гэй Национальн[...] саг үргэлжын комитеэ[...] Чыонг Тинь сесси дээр[...] үгэ хэлээ.

В. РОШЕГЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь В. Роше майн 24-дэ мэдүүлгэ хэжэ, ороной экономическа ба социальна байдалда ёһотойл хубилалта хангаха үүргэтэй ФКП-гэй программые найруулан хэлээ.

«Ажалшадай хүсэл эрмэлзэлгые хангахын тулада капиталис монополинуудай мэдэлһээ гүрэнэй гарахыень баадхаха, тэрэнэй тулада үндэһэн ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ хэрэгтэй. Эгээл иимэһээ социализм тээшэ урагшаа алхам хэхэ шухала гэжэ тоолоходоо, Франциин Коммунис парти томо банкнуудһаа гадна, мүн экономикын гол секторнуудта эзэрхэжэ байһан монополинуудай хубинь болгоно томо промышленна предприятинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абахые дурадхана» гээд В. Роше хэлээ.

«Тэрээнһээ гадна, национальна предприятинуудые демократическа ёһоор хүтэлбэрилхэ, экономическа ажабайдалай бүхы шатануудта ажалшадай хиналта хэхэ эрхэтэй байха ябадал тогтоохо эрилтэ биднэр хэнэбди» гээд ФКП-гэй Генеральна секретарь үргэлжэлүүлэн хэлэһэн байна.

Университедүүдтэ демократическа шэнэдхэлгэнүүдые бэелүүлхэ эрилтэ хэнэбди. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин неделиие улам богони болгохо, антисоциальна хуулинуудые болюулха, бултаниие ажал хүдэлмэреэр хүсэд хангаха тухай ажалшадай гол эрилтэнүүдые орхихын тулада үндэһэн шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ дурадхал коммунистнууд оруулна бэшэ» гээд В. Роше саашань онсолон тэмдэглэһэн байха юм.

Арадай дура хүсэлдэ түшэглэдэг арадай правительство байгуулха шухала гэжэ ФКП-гэй Генеральна секретарь загаа. «Иимэ правительствада һуури эзэлхээр бэлэн байһан Коммунис парти ниитэ программада үндэһэлэн, үгэеэ ойлголсохые бусад партинуудта, зүүнэй үзэл баримталдаг организацинуудта дурадхана. Энэ хэлсээнэй үшөө туйлагдаагүй байһанда биднэр зэмэтэй бэшэбди.

— Энэ зорилгые түргэнөөр туйлаха зорилгоор Компарти хадаа демократическа нэгэдэлэй арадай правительство байгуулхыень ябуулга хэдэг олон тоото комитедүүдые уряална» гээд В. Роше хэлээ.

ХИТАДТАХИ БАЙДАЛ

Хунвэйбинүүд болон цзаофанинуудай хоорондоо хёморолдодог элдэб бүлэгүүдэй делегацинууд провинцинуудһаа Пекин ерэжэ байна. Тэдэнэр «соёлой хубисхал» эмхидхэгшэдэй дэмжэлгэ хүлеэхын тулада тусхай эмхи зургаанудта ороно, өөһэдынгөө «яаралтай мэдээсэлнүүдые» город соогуур үлгэнэ. Тэдэнь орон доторхи болото байдалые бүри элеэр харуулжа үгэнэ.

Жэшээлхэдэ, Шаньси провинциин «ревком» тухай тус провинциин делегаци гомдоно. Энэ «ревком» дотороо тэмсэл хэнэ, «промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриие доройтуулна». Тайюаньска металлургическа заводой (мүн лэ провинциин түб городой) түлөөлэгшэд тэдэнэй предприятида «шуһа адхаруулгые эсэслэн болюулхыень» КПК-гай ЦК-е, госсоведые уряална. Имагтал майн 8-да заводто болоһон нэгэ тулалдаанай үедэ хоёр хүдэлмэришэн алуулһан, олон хүн шархатаһан байна гээд тэдэнэр мэдээсэнэ.

Нүгөөдэ «яаралтай мэдээсэл соо» иигэжэ хэлэгдэнэ. Гуанси-Чжуанска автономито районой Лючжоу городто майн 3-һаа «шуһа адхаралгата тулалдаанууд» боложол байһаар, эдэ зэбсэгтэ тулалдаануудта тус провинциин 22 уездын таряашад хабаадалсана.

Эдэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Юньнань провинцида «муу бодолто этэгээдүүдээр тухирагдаһан» солдадуудай рото хүсэд буу зэбсэгтэеэ хадада гарашоо. Баодин городой үйлсэнүүдтэ болоһон буудалдаануудта НОАК-эй солдадууд хабаадалсаа.

Ниислэлдэ Пекиной университедтэ ехэ тулалдаанай һаяхан болоһоной һүүлээр Не Юань-цзы гэгшын толгойлдог бүлэг «зонхилхы байдалтай болоо».

Ниитын аюулгүйе сахиха органууд гүрэнэй научно-техническэ комитедэй «ревкомой» түрүүлэгшэ Чжань Бэнь гэгшые «гүрэнэй гэмтэн» гэжэ тоолоод арестовалаа.

(ТАСС).

Францида асуулта үнгэргэгдэхэнь

ПАРИЖ. (ТАСС). Президент де Голль Франциин радио ба телевиденеэр майн 24-нэй үдэшэ орондоо хандахадаа, Францида асуултын үнгэргэгдэхээ байһан тухай соносхоо. Правительствын дурадхалай ёһоор шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ хэмжээнүүдые абаха мандат түрэндэ, хамагай түрүүн, тэрэниие толгойлогшодо үгэхые минии гуйһан проектые нациин бүгэдэ ниитын һанамжада табиха гэжэ би шиидхээб» гээд президент хэлээ.

Энэ шэнэдхэлгын шэнжые саашадань дэлбэлхэдээ, тэрэ ороной һуралсалай гуримда, экономикодо хамаатай байха гээд де Голль тэмдэглэһэн байна. Гүрэнэй секторэй ба энтэй предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдалай ба ажалай эрхэ байдалые һайжаруулжа, профессиональна хэрэгүүдтэ тэдэниие харюусалгатай болголсожо, залуушуулай һуралсал хүгжөөжэ, тэдэниие ажал хүдэлмэреэр хангажа, промышленность болон хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ туһалжа манай экономикые мүнөө үе сагай национальна, уласхоорондын эрилтэнүүдтэ тааруу болгохо зорилго табигдаха.

Францууд, француженканууд, таанад, июньдэ дуугаа үгэжэ, өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэхэ байнат. Хэрбээ таанадай буруушаажа дуугаа үгэбэл, өөрынгөө үүргые саашадаа удаан саг соо минии дүүргэжэ шадахагүй байһамни ойлгосотой. Хэрбээ олоороо һайшаан дуугаа үгэжэ, намда этигэл найдабари үзүүлээ һаатнай, би хаа хаанагүй хэрэгтэй болоһон лэ газартань шэнэдхэлгэнүүдые хэжэ орохоб» гээд де Голль үргэлжэлүүлэн хэлэһэн байна.

Урда тээнь де Голль орон доторхи оршон байдал тухай тогтоходоо, энэ байдал «мүнөө угаа түгшүүритэй болонхой» гээд мэдүүлээ.

Гурим журам хангаха, оршон байдалые хэмдэнь оруулан заһаруулха гээшэ ойрын зорилго болоно гээд де Голль хэлэһэн байна. Харин удаань «үндэһэн шухала хубилалтануудые» хэжэ орохо шухала гээд тэрэ нэмэжэ хэлээ.

Африкын сүлөөрһэн үдэрые Эфиопи һайндэрлэбэ

АДДИС-АБЕБЭ. (ТАСС). Африкын сүлөөрһэн үдэрые Эфиопи ургэнөөр тэмдэглэбэ. Африкан нэгэдэлэй организациин байгуулагдаһан тухай документдэ бэеэ даанхай Африкан гүрэнүүдэй толгойлогшонор табан жэлэй урда тээ, 1963 оной майн 25-да Аддис-Абебэдэ Африкын байшан соо гар табиһан. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Эфиопиин ниислэл ОАЕ-тэй штабквартирын байдаг газар болонхой.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Совет гүрэнэй нангин хилэ дээрэ» — В. Олоевой статья. «Зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүхэнһөө 1000 килограмм һү һаахын түлөө» гэһэн рубрика доро информацинууд. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: М. Ильинэй статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. О. Куницынай статья.

Гурбадахи хуудаһанда: хилэ сахигша сэрэгүүдэй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан материалнууд. Хилын саанаһаа ерэһэн материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагтай һонин.

Редактор Ц. Ц. ЦИБ[...]

Манай адрес, телефон[ууд]

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор[а] [...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред[актора] [...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретар[я] [...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйст[ва] [...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен[ности] [...] строительства—61-35, советского строительства и бы[та] [...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67[...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати [при Со]вете Министров БурАССР.

Н-04522. Зак. [...]